

E.1981/1

verdiğini, fiyat konusunda Kurum organlarınca benimsenenin altında bir rakam öngörüldüğünü, bu karardan sonraki işlerin Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri içine girdiğini;

Yönetim Kurulunca Üsküdar'daki arsaların alınmasına 15.9.1978 günü karar verildiğini, kendisinin de imzası bulunan bu kararda brüt alan üzerinden ve m²'sinin 3000 liradan alınmasının öngörüldüğünü, 5.10.1978 günlü Yönetim Kurulu kararıyla konuya açıklık getirildiğini, kararda, arsalara bir sağlık tesisi yapılabileceğinin yetkili mercilerden alınacak bir belge ile güvenceye bağlanması, 4 ve 12 parseli teşkil eden arsaların 3 ay içinde satılacağına noterde taahhüt edilmesi koşullarıyla Kurum'a mal edilecek beher m²'nin 3000 liradan alınmasının kabul edildiğini;

Genel Müdürlüğün arsanın tamamının 36357 m² brüt sahadan ibaret olduğunu ve yollarla orta kısmın tapuda satıcı üzerinde bulunduğunu bildirdiğini, satıcının ise Yönetim Kurulundan daha önce m² 3000 lira fiyat önerisini 36357 m²'lik arsanın tamamının alınması kaydıyla verebileceğini ileri sürdüğünü, bunun sonucunda Genel Müdürlüğün arsanın tümünün alınmasını ve yolların tamamının Kurum'un mülkiyetine intikalini zorunlu gördüğünü bildirdiğini, işte bu uyum dolayısıyla Yönetim Kurulunun arsanın tümünün, m²'sinin 3000 liradan alınmasını benimsediğini, Yönetim Kurulunca alınan 15.9.1978 ve 5.10.1978 günlü kararların esasta birbirleriyle çelişkili olmadıklarını, aksine birbirlerini tamamlar nitelik taşıdıklarını, tamamen iyi niyetle ve Kurum yararını gözeterek karara katıldığını, görevini kötüye kullanmadığını;

Öne sürmüştür.

SANIKLAR MEHMET AKGEMCİ, REFİK BAYDUR ve SAVAŞ BENLİ MÜDAFİİ
AVUKAT MESUT GÜNEŞ, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'daki taşınmaz malların alımı işinde Genel Müdürlüğün

Qulus

E.1981/1

Kurum mevzuatına göre ekspertiz heyetleri kurup gerekli araştırmaları yaptığını, sonra konuyu Yönetim Kuruluna getirdiğini, alınmasında Kurum yararı gördükleri için müvekkillerinin olumlu oy kullandıklarını, belirtmiştir;

Üsküdar'daki arsa alımlarında sanık Ekrem ÖZKILIÇ doğrultusunda savunma yapan sanıklar müdafii, müvekkillerinin tamamen iyi niyetle ve Kurum yararını düşünerek kararlar aldıklarını, bu nedenle görevlerini kötüye kullanmalarının söz konusu olmadığını, suçun maddi ve manevi öğelerinin oluşmadığını, kararlarda öngörülen koşulların Genel Müdürlükçe yerine getirilmediğini, ortada bir zarar var ise bu zararın nedeninin, karar organı olarak Yönetim Kurulu olmayıp, bu kurulun aldığı kararları kendi doğrultusunda saptırarak uygulayan Genel Müdürlük üniteleri olduğunu;

Söylemiştir.

Sanıklar, ayrıca savunma yapmamışlardır..

SANIK SELAMİ ÇEKMEGİL SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Üsküdar'daki alım işinin son aşamasında Yönetim Kurulu üyeliğine getirildiğini, görevi süresince uyarıcı müdahalelerde bulunduğunu, en son yapılan işleme katılmadığını, kararların oluşmasında Yönetmeliğe aykırı bir davranışı olmadığını, inandığı için Kurulda oluşan kanıyı paylaştığını, verilen bilgilerin ışığında göreve yeni başlayan bir kimşenin ruh hali içerisinde kararlara katıldığını, iyi niyetle hareket ettiğini, suç işlemediğini;

Söylemiştir.

SANIK NİHAT BİLGİN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'da usulüne uygun inceleme yapıldığını, gayrimenkul Alım-Satım Yönetmeliğinin 10. maddesine olanaklar ölçüsünde uygun davranıl-

Adnan

E.1981/1

dığını, anılan maddenin arsanın vaziyet plânı, gerektiği hallerde jeolojik tetkik raporu, tapu, çap örneklerinin alınmasını amir olduğunu, olayda arsa satın alınması değil, üzerinde projeye bağlanmış, ruhsatı alınmış ve uygulamaya geçilmiş bir inşaatın bulunduğu bir taşınmaz mal alımının söz konusu olduğunu, projede arsanın tapuda kayıtlı olduğu ada, parsel numaralarının, çapının ve imar durumunun belli olduğunu;

438 ada, 120 parsel için satış önerisinin 126 ada, 373 parselin incelenmesine ilişkin Genel Müdürlük onayı çıktıktan sonra 8.6.1978 gününde doğrudan Emlâk Müdürlüğü evrakına 1238 kayıt numarası ile işlendiğini, Emlâk Daire Başkanı Nizamettin ERGEZER'in Malatya'ya gitmişken bu öneriyi de değerlendiren şeklindeki talimatı nedeniyle ikinci taşınmaz mal üzerinde de inceleme yapıldığını, ekspertiz yapılmasının, taşınmaz malın mutlaka alınmasını gerektirmediğini, fakat düzenledikleri raporun kabul edildiğini, bu durumun ortada bir sakınca bulunmadığını gösterdiğini;

Vergi değerlerinin, taşınmaz mal üzerinde mevcut kuyu, kaynak, ağaç, baraka ve sair müstemilâtın araştırılmasının ancak kamulaştırmalarda söz konusu olacağını, esasen olayda değerlendirmeye etken olacak bu tür unsurlar bulunmadığından rapora itiraz edilmediğini, arazi üzerine tesis edilmiş ipotek gibi kısıtlayıcı hakların olup olmadığının araştırılmasının olaya etkisi bulunmadığını;

Olayda görevi kötüye kullanma suçunun unsurlarının oluşmadığını, böyle bir savın geçerlilik kazanabilmesi için memurun kendisine tanınan yetki sınırlarını aşmış olması gerektiğini, eylemle sonuç arasında bulunması gereken maddî nedensellik ilişkisinin de bulunmadığını, çünkü hazırlanan raporun alım bedelinin tespitinde ve alımın yapılmasında etken olmadığını, Yönetim Kurulu üyelerinden bazılarının yerindeki araştırmalara dayalı tespitlerine göre işlem yapıldığını;

Çalış

E.1981/1

Öne sürmüştür.

SANIK MEHMET NABI DOĞU MÜDAFİİ AVUKAT ERDEM AKYÜZ, SAVUNMASINDA

ÖZETLE :

Malatya'da iki taşınmaz malın ekspertiz incelemesi ile satın alınmasının söz konusu olduğunu, bunlardan Hüseyinbey Mahallesiindeki taşınmaz mal için SSK Genel Müdürlüğünden bir emir alınmadığı halde müvekkilinin de üyesi olduğu kurulun kendiliğinden bir ekspertiz incelemesi yaptığının ileri sürüldüğünü, müvekkilinin bu taşınmaz mal ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucu tutulan raporda imzasının bulunmadığını;

Kurulca yapılan incelemelerden sonra, Yönetim Kurulundan üç üyenin mahalline giderek fiyat yönünden tespit ve incelemeler yaptığını, satınalma işleminde bu ikinci kurulun görüşlerinin esas alındığını, kaldı ki, ekspertiz raporunun Yönetim Kurulunu bağlayıcı bir niteliği bulunmadığını, 4792 sayılı Kanununun 11. maddesinin (f) bendi gereğince, her türlü emlak alımının Yönetim Kuruluna ait olduğunu, görevini yaptığını, suç işlemediğini;

Belirtmiştir.

Sanık, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK MUHSİN ÖZEL MÜDAFİİ AVUKAT NİHAT BENDERLİOĞLU, SAVUNMA-

SINDA ÖZETLE :

Malatya'daki taşınmaz mallar bakımından müvekkilinin suçlamasına esas alınan unsuru emlak alım-satım işlerini düzenleyen Yönetmeliğin 10. maddesinin (H) bendine ilişkin olup bu Yönetmeliğin 10. ve 11. maddelerinde sadece arazi ile bina alımları hakkında hükümler bulunduğunu, üzerinde tamamlanmamış bina bulunan taşınmaz mal alımında uygulanacak yöntem konusunda bir hüküm olmadığını, ancak Kurumun öteden beri bu tür alım işlerini yaptığını, Yönetim Kurulunun alım kararında taşınmaz mal-

Qulus

E.1981/1

ların, rant tesisi olabileceği konusundaki düşünceye değer verdiğini, takdir edilen değerleri 13 bin ve 12 bin liraya indirdiğini, dolayısıyla müvekkili ve arkadaşları tarafından düzenlenen raporların alım işinde bir fonksiyon icra etmediğini, daha sonra mahal listesi düzenlemekle görevlendirilen bir kurulun Malatya'ya gittiğini, bu kurulun arsaya ayrı, inşaatlara ayrı değer biçtiğini, bu nedenlerle müvekkilinin suçlanmasının doğru olmadığını;

Öne sürmüştür.

Sanık, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK RECEP GÖREY MÜDAFİİ AVUKAT DOĞAN TANYER, SAVUNMASINDA

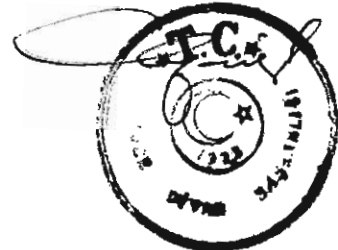
ÖZETLE :

Malatya işinde müvekkiline yüklenebilecek bir suçun bulunmadığını, esas hakkındaki düşüncenin müvekkili yönünden yanlış olduğunu, müvekkilinin bulunduğu kurulun bir ekspertiz kurulu olarak nitelendirilemeyeceğini;

Mahal listesinin düzenlenmesi için 24.7.1978 günlü bir "olur"la üç kişilik bir kurul oluşturulduğunu, kurul üyelerinin mahal listesi yapmakla suçlandıklarını, bu suçlamanın ne hukuksal bir yanı ne de mantığı bulunduğunu;

Müvekkilinin Yönetmelikte öngörüldüğü şekilde ekspertiz yapmadığının ve yetkisini aşarak arsa m²'sini yüksek gösterdiğinin öne sürüldüğünü, bu suçlamanın tutarlı olmadığını, kurulun bir üyesi olan müvekkilinin görevi kötüye kullandığı, öteki iki üyesinin ise görevlerini ihmal ettikleri şeklinde yapılan ayırıma bir anlam veremediğini;

Müvekkilinin de dahil olduğu kurula "satışı teklif olunan ve halen inşa halinde bulunan işhanının rant tesisleri olarak Kurum'za satın alınmasında yarar olup olmadığının mahallen tetkiki" görevi verildiğini,

Qulus

E.1981/1

alımında yarar olup olmadığına Yönetim Kurulunca karar verileceğini, ihtiyaç olduğuna karar verildiği takdirde yönetmelik uygulamasının başlıyacağını, bu başlangıç aşamasında müvekkilinin yetkisini aşarak arsa m² değerini yüksek gösterdiği savının geçerli olamayacağını;

4792 sayılı Kanununun 11. maddesinin (f) bendi gereğince her türlü emlak alımının Yönetim Kuruluna ait olduğunu, Yönetim Kurulundan üç kişinin Malatya'ya gittiğini, işanlarından birinin m²'sine 13, ötekinin m²'sine 12 bin lira fiyat takdir edildiğini, böylece yetkili kurulun bu icraatı ile hem ihtiyaç sorununu çözümlendiğini, hem fiyatı takdir ettiğini, Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinin belli başlı bir eylem ve suçu tanımlamadığını, bu hükmün adeta yasaların saydığı, unsurlarını açıkladığı ve herkesin bilmesini zorunlu kılan suçların ötesinde ve dışında tamamlayıcı bir hüküm niteliğinde olduğunu, 240. maddede maddî ve manevî öğeleri açıklanmayan ve ne olduğu bilinmeyen eylemin (kanunsuz suç olmaz) ilkesine kesinlikle aykırı olduğunu, maddede (her ne suretle olursa olsun vazifenin suiistimali) gibi bir tanımlamanın yer alması, memurun yasalarda sayılmamış, suça benzer veya benzemez her hareketine ceza vermek olasılığı taşıyan durumlar ortaya çıkardığını, müvekkili için bu maddeye uygun ceza istendiğine göre önce görevin nasıl, niçin, nerede, nezaman ve ne maksatla kötüye kullanıldığının saptanması gerektiğini;

Öne sürmüştür.

Sanık, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK CAVİT DİNÇEL, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Bağ-Kur Genel Müdürü olarak 31.5.1978'de, 12 bölge ve 40 şube müdürünün katılmasıyla idarenin yenilenmesi için bir toplantı yapıldığını, günün koşullarına uymayan mevzuatta, ilgili birimlerde kurulacak komisyonlar aracılığıyla değişiklik yapılmasının kararlaştırıldığını , bu

Adnan

E.1981/1

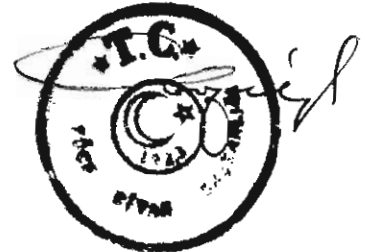
cümleden olarak Satınalma Komisyonu Başkanlığının, İhale Yönetmeliğinin 13, 22 ve 42. maddelerinin değiştirilmesi için, Hukuk Müşavirliğinden 4.8.1978'de görüş sorduğunu, İhale Yönetmeliğindeki bazı maddelerin değiştirilmesi girişiminin Bomonti'deki taşınmazın alımından önce başladığını;

Bakanın olur verdiği ve tarihinde değişiklik yapıldığı öne sürülen evrakın yalnızca ilk nüshasının Yüce Divan'a sunulduğunu, ikinci ve üçüncü nüshaların bulunmadığı gerekçesi ile sunulmadığını, oysa yazıyı hazırlayanların paraflarının ikinci ve üçüncü nüshalarda bulunduğunu, ilk nüshada yalnızca daktiloyle yazılmış rumuzun yer aldığını;

Arsanın peşin alınması halinde Bomonti'deki taşınmaz mal bedelinin 220 milyon lira olacağı yolundaki "ek rapor"daki duruşma sırasında haberdar olduğunu, Bölge Müdürlüğünün 28.11.1978 günlü ve ekspertiz raporunu ve eklerini Genel Müdürlüğe yollayan yazısının 30.11.1978'de Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Genel Evrakına geldiğini, aynı gün Evrak Müdürlüğünün bu yazıyı Satınalma Komisyonuna yolladığını, ancak İstanbul'dan yollanan yazının 6 adet eki bulunduğu halde, Emlak Müdürlüğünün yazısıyla, İstanbul Bölge Müdürlüğünden gelen bu yazı Satınalma Komisyonuna yollanırken, 6 nolu ekin karalandığını;

Bağ-Kur'un İktisadi Devlet Teşekkülü ya da benzeri bir kuruluş olmadığını, 440 sayılı Kanunun Bağ-Kur'a uygulanamayacağını, sadece Bağ-Kur Yasasının 7. maddesine göre personel rejimlerinin 440 sayılı Kanun kapsamına girdiğini, 440 sayılı Kanunun 15. maddesine göre hazırlanan yatırım ve finansman programlarının 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 74. ve 16. maddeleri uyarınca hazırlanan Bağ-Kur yatırım programlarından farklı olduğunu;

Öne sürmüştür.

Qulus

E.1981/1

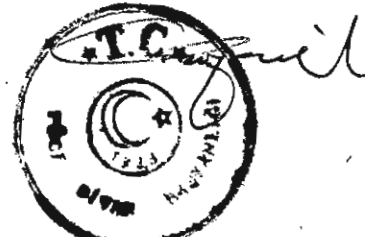
SANIK CAVİT DİNÇEL MÜDAFİİ AVUKAT UĞUR ALACAKAPTAN, SAVUNMASIN-
DA ÖZETLE :

7.9.1978 günlü, İhale Yönetmeliğinin 13 ve 42. maddelerinde deği-
şiklik yapılması amacıyla Yönetim Kuruluna sunulan önerinin hazırlık
çalışmalarının, Kâzım ERDEM'in teklif mektubundan önce ve en geç 4.8.1978
günü başlatıldığının, 14.8.1978 günlü, 3129 sayılı belgeden kesinlikle
anlaşıldığını;

Kuruma bir güvence sağlamak amacıyla Yönetim Kurulu olarak arsa-
nın peşin para ile alınıp tescilinin yapıldığını, arsaya ödenen bedelin
en düşük düzeyde tutulduğunu, ortada iki değil tek bir sözleşme bulun-
duğunu, bu sözleşmenin aslı koşulunun binanın yapımı, ferfi koşulunun
arsanın Kurum adına tescili olduğunu, bu nedenle değer artışının arsaya
ödenen para düşüldükten sonra kalacak meblağ üzerinden hesaplanması ge-
rekeceği düşüncesinin yanlış olduğunu, aynı şekilde satıcıya avans ve-
rilmesinin de suçlama konusu yapılamayacağını, hiç kimsenin avans alma-
dan inşaata girmeyeceğini, kaldı ki İhale Yönetmeliğinin 72. maddesinin
de bu konuda açık kurallar getirdiğini, arsanın peşin alınması olasılığı
da düşünülerek düzenlenen ek raporun tarihsiz olduğunu, ne zaman düzen-
lendiğinin belli olmadığını, İstanbul Bölge Müdürlüğünün Bağ-Kur Genel
Müdürlüğüne gönderdiği 28.11.1978 günlü, 8702 sayılı yazının ekinde yer
alan belgeler arasında "ek rapor"un bulunmadığını, yazının Genel Müdür-
lükteki nüshasına el ile bir altıncı kalem eklenmek istenmiş ise de bu-
nun üzerinin sonradan karalandığını;

Bağ-Kur Yönetim Kurulu çalışma esaslarının 5. maddesinde yer alan
".... öneriler, Yönetim Kurulu Başkanlığına hitaben yazılır" biçimindeki
kuralın, bir şekil şartı koymaktan başka anlamı olmadığını, maddenin
yazılı olmayan önerilerin görüşülemeyeceği biçiminde yorumlanamayacağı-
nı;

Uğur

E.1981/1

İşin aceleye getirildiği iddiasının da gerçek olmadığını, kamu hizmetinin süratle yürütülmesinin asıl, suç sayılacak eylemin görevi savsama ve geçiktirme olduğunu, yetkililerin gerekli incelemeyi yapacak zamanı bulduklarını;

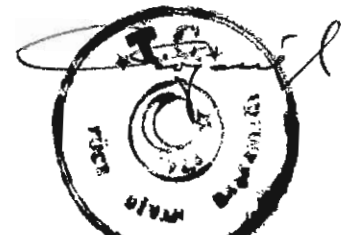
İhale Yönetmeliğinde ipoteğin de güvence olarak kabul edilmesi için yapılan değişikliğin Kâzım ERDEM'e avans verilmesini sağlamak amacıyla gütmemediğini, Yönetmeliğin 2490 sayılı Kanuna uygun bir hale getirilmesi için değişikliğin yapıldığını, bunda Kurum'un herhangi bir zararının söz konusu olmadığını;

Taşınmaz mal alımlarını durduran 12.12.1978 günlü, 978/33 sayılı Genelgenin genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareleri kapsadığını, Bağ-Kur'un ise, ne genel bütçeye dahil ne de katma bütçeli bir idare olduğunu, aynı şekilde Bağ-Kur'un kamu iktisadi teşebbüsü ya da döner sermayeli bir kuruluş niteliğinde de olmadığını, kararnameye ekli listede Bağ-Kur'un yer olmadığını;

Müvekkilinin 5.1.1979'da alınan Bakan onayını 29.12.1978 günü alınmış gibi gösterdiği iddiasının da doğru olmadığını, Bakanlar Kurulu Kararnamesinde yer alan yasaklamaları bertaraf etmeyi amaçlasaydı, Bakanlık olurunun 29.12.1978 günü verilmiş gibi değil, Kararnamenin Kuruma tebliğ edildiği 28.12.1978 gününden önceki bir günde verilmiş gibi göstermesi gerektiğini;

Bütçe tekniği açısından herhangi bir satın alma işlemi ile ilgili ödemede bulunabilmek için ödeme gününden önce alımla ilgili tüm prosedürün tamamlanmış olmasının yeterli olduğunu, satıcıya ilk ödemenin 16.1.1979'da yapıldığı gözönünde tutulursa bu tarihe kadar alınacak bir Bakan olurunun ödeme yapılmasını sağlayacağını, Bakan olurunun 1978'de yapılmış gösterilmesinin bir gerekçesi bulunmadığını, bu bakımdan eski

Adı

E.1981/1

tarihle olur alındığı iddiasının suçluluktan kurtulmak için Selâhattin GÜRLER tarafından ortaya atıldığını, Cavit DİNÇEL'in Yüce Divan'a Millî Güvenlik Konseyi'nce sevkedilmediğini, Yüce Divan'ın adliye mekanizması içinde yer alan yüksek görevli bir mahkeme olmadığını, belli kişilerin belli suçlarını görmekle görevli özel bir mahkeme olduğunu, bu bakımdan sanık Cavit DİNÇEL hakkındaki davaya bakmakla görevli olmadığını;

Söylemiştir.

SANIK HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Bir Bağ-Kur mensubu ve temsilcisi olarak Bomonti'deki taşınmaz mal alımında kasten Bağ-Kur zararına hareket edebilmesi için dengesiz olması gerektiğini, TCK'nun 240. maddesinin kasıtlı hareket eden kişiyi cezalandırdığını, kendisinin temsil ettiği milyonlarca insana maddî hizmetlerden çok sevgi, inanç ve felsefe vermeğe çalıştığını, Bağ-Kur'un doğup gelişmesine büyük katkıları bulunduğunu, takdir hakkını vicdanına ve yasalara uygun olarak kullandığını belirtmiştir.

SANIK AHMET MEMDUH ÜREYEN SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Bağ-Kur'un kuruluşundan bu yana Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptığını, Bağ-Kur Kanununun hazırlık çalışmalarına da katıldığını, Bomonti'deki taşınmaz malı almakla Kurum yararına bir iş yaptıklarını, takdir edilen 227 milyon liranın son derece makûl bir fiyat olduğunu, Bağ-Kur tarafından taşınmaz mal alınmasının yasa ve her yıl yapılan program ve bütçe gereği olduğunu, hayatının 32 yılını esnaf teşkilatında ve hayır müesseselerinde sosyal konular üzerinde çalışarak geçirdiğini eyleminin görevi kötüye kullanmak olarak nitelendirilemeyeceğini söylemiştir.

SANIK FİKRET ÇORUH SAVUNMASINDA ÖZETLE:

8.3.1978 - 8.3.1980 tarihleri arasında iki yıl süre ile Bağ-Kur

E.1981/1

Yönetim Kurulu üyeliği yaptığını, yasaların emrinde, hiçbir kasıt ve menfaati olmadan takdir hakkını kullandığını, diğer Yönetim Kurulu üyelerinin savunmalarına da aynen katıldığını belirtmiştir.

SANIK HÜSAMETTİN SEVENGÜL SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Kurumu zarara soktuğu savıyla TCK'nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılmasının istendiğini, görevini kötüye kullanmadığını, beraatine karar verilmesi gerektiğini söylemiştir.

SANIK FEHMİ GENÇ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bağ-Kur'un kurulup örgütlenmesi için büyük gayret gösterdiğini, böyle bir kuruluşu kasıtlı olarak zarara sokmasının düşünülemeyeceğini, Kurum'u zarara soktukları savının dayanaksız olduğunu öne sürmüştür.

SANIK FEHMİ GENÇ MÜDAFİİ AVUKAT ARİF DOĞU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkilinin eyleminin bir takdir hakkının kullanılmasından ibaret olduğunu, takdir hakkının olumlu ya da olumsuz bir biçimde kullanılmasının suç sayılmıyacağını, bu hakkın özel kasıtlı kötüye kullanılmasının suç olacağını, müvekkili için böyle bir durumun söz konusu olmadığını ileri sürmüştür.

SANIK MUSTAFA ZEKİ ÇINAR SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesine göre bazı kamu kuruluşlarından görüş sorulmadığı suçlamasının yerinde olmadığını, Genel Müdürlüğün, fiyat takdirini başkalarına yaptırımları için değil kendilerinin yapmaları için talimat verdiğini; bu amaçla iki teknik elemanın da Genel Müdürlükten yollandığını, fiyat takdiri aşamasında arsanın peşin alınacağını bilmediklerini, hesabı da ona göre yaptıklarını belirtmişti

SANIKLAR CAVİT DİNÇEL, AHMET MEMDUH ÜREYEN, HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR, FİKRET ÇORUH, HÜSAMETTİN SEVENGÜL, YALÇIN ÖZALP, MUSTAFA SİVRİOĞLU, ŞEVKET ÇORBACIOĞLU, MUSTAFA ZEKİ ÇINAR, MUSTAFA BÜLENT ULUÇ MÜDAFİİ AVUKAT ASAF ÜLKER SAVUNMASINDA ÖZETLE :

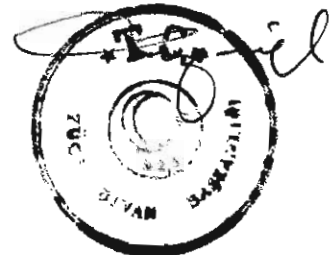
E.1981/1

Satıcı firmanın bir arsa satışını değil, firmaya ait arsa üzerinde inşa edilecek binanın tamamlanıp Kuruma teslimini teklif ettiğini, fiyat takdir komisyonunun görevinin inşa edilecek binanın maliyet bedeli ile rant durumunun saptanması olduğunu, ihale komisyonunun ise pazarlık yapmakla görevli bulunduğunu, inşaatın maliyet bedeli ile tamamlandıktan sonra taşıyacağı rayiç değerlerin birbirinden farklı unsurlar olduğunu, Yönetim Kurulunun 227 milyon liralık bedeli rayiç bedel kabul ederek binanın alınmasında bir sakınca görmediğini, fiyat takdir komisyonunun ve satın alma komisyonunun arsanın satın alınması konusunda bir karar verme yetkisi bulunmadığını;

Arsa alımı işi ile inşaat yapımı işinin birbirinden ayrı düşünülmesi gerektiğini, arsanın Kurum adına kayden tescil edildiğini, bunun arsanın satın alınmasından farklı olduğunu, bu nedenle de 2,5 yıllık süreyle öngörülen değer artışının ödendiği iddiasının geçerli olmadığını, zira arsanın kayden tescili karşılığı ödenen paranın fiyat takdirinin yapıldığı tarih için saptanan miktar olduğunu;

Fiyat takdir komisyonu ve satın alma komisyonunun avans verilmesi konusunda bir yetkisi olmadığını, İhale Yönetmeliğinin 72. maddesine göre avans verme yetkisinin Yönetim Kuruluna ait olduğunu, aynı yönetmeliğin 83. maddesine göre Yönetim Kurulunun avans hadlerini bir katına kadar indirip yükseltebileceğini, Genel Müdürlüğün de avans verme konusunda yetkili olduğunu, sonradan sözleşmenin feshi nedeniyle Kurumun zarara uğradığını, hatta bu zararın 76 milyon liranın nemasından yoksun kalınmasından ibaret olmadığını, çok daha büyük olduğunu, ancak bu zarara sözleşmenin feshine neden olanların yol açtığını, müvekkillerinin iyi niyetle görevlerini yaptıklarını, suç işlemek kastıyla hareket etmediklerini;

Qyus

E.1981/1

Savunmuştur.

Sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU, Şevket ÇORBACIOĞLU ve Mustafa Bülent ULUÇ ayrıca savunmada bulunmamışlardır.

SANIK YALÇIN TURHAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'deki taşınmaz malın alımı sırasında Satınalma Komisyonu Başkanı olarak görev aldığı, komisyon çalışmalarında Kurumun bir zarar görmemesi için gerekli her türlü özeni gösterdiklerini belirtmiştir.

SANIK SEYFİ BOZAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'de taşınmaz mal alımı sırasında Satınalma Komisyonu üyesi olarak çalıştığını, ne Yönetim Kurulunun ön mutabakat kararında ne fiyat takdir komisyonunun ne de pazarlık komisyonunun kararlarında peşin ödemeye ilişkin bir kural bulunmadığını, Yönetim Kurulunun ön mutabakat kararında peşin ödeme yapılacağına dair bir kural bulursa idi bunun fiyat takdirini etkileyebileceğini, fiyat takdir komisyonunun maddi hatalarını düzelten pazarlık komisyonunun daha sonra çıkacak Yönetim Kurulu kararını bilmesinin ve değişik alternatiflerle karar almasının mümkün olmadığını söylemiştir.

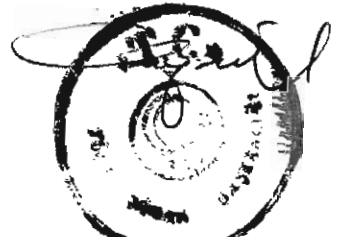
SANIK SEYİT ABDULLAH TANRIKULU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'de taşınmaz mal alımı işinde Satınalma Komisyonu üyesi olarak görev yaptığını, Komisyonun taşınmaz mal alımında yetkili bir organ olmadığını, takdirin tamamen Yönetim Kuruluna ait bulunduğunu, art niyetle hareket etmediklerini hukuka uygun şekilde pazarlık yaptıklarını söylemiştir.

SANIK BEKİR ULUSOY SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'deki taşınmaz malın alımı sırasında ihale komisyonu üyesi olarak görev yaptığını, taşınmaz malın alımı ile ilgili kararların Yönetim Kurulunca verildiğini, Yönetim Kurulunun ön mutabakat kararıyla Fiyat Takdir Komisyonu ve Pazarlık Komisyonu kararlarında peşin ödemeye

[Handwritten signature]

E.1981/1

ilişkin bir kural bulunmadığını, Fiyat Takdir Komisyonunun maddi hatalarını bile düzelten Pazarlık Komisyonunun daha sonra çıkacak Yönetim Kurulu kararını bilmesinin ve buna göre karar almasının olanaksız olduğunu söylemiştir.

SANIK FİKRİYE CEMAN MÜDAFİİ AVUKAT SITKI VURAL SAVUNMASINDA

ÖZETLE :

Sanığın bir hukukçu olarak Satınalma Komisyonuna katıldığını Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin, taşınmaz malın alınmasına Komisyonun karar verdiği 12.12.1978'de yürürlükte bulunan 13. maddesi hükmüne göre duyurunun gereksiz olduğunu, aynı yönetmeliğin 42/h maddesinin pazarlık yöntemine yer verdiğini, sanığın Yönetim Kurulunca verilmesi kararlaştırılan 76 milyon lira ile ilgili kararda bir rolü bulunmadığını belirtmiştir.

Sanık, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK SELÂHATTİN GÜRLER SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Yönetim Kurulunca müteahhit firmaya verilmesi gereken avans üzerinden Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 10. maddesinde belirtilen oranlarda Kurum yararına 3.438.000 liranın kendisi tarafından kesin güvence olarak alındığını, avanstan kesin güvence çıkarıldıktan sonra kalan 46.438.859 lira için İhale Yönetmeliğinin 11. maddesi uyarınca ipotek alındıktan sonra ödeme yapıldığını, İhale Yönetmeliğinin 45. maddesinin kesin güvencenin ihale bedeli üzerinden alınmasını hükme bağladığını, suç konusu olayın bir satınalma niteliğinde olup, ihale olmadığını, firmanın Kurumdan 148.320.820 lira alacağı bulunduğunu, bu para firmaya ödenmediğine göre karşılığında güvence alınmanın da söz konusu olmayacağını belirtmiştir.

EYLEMLER

A) MALATYA'DA TAŞINMAZ MAL ALIMI OLAYLARINDA SANIKLARIN

EYLEMLERİ

E.1981/1

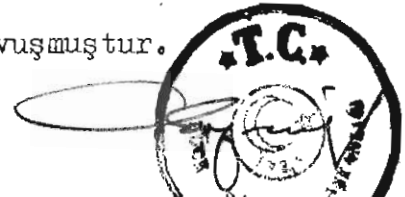
a) SANIKLAR NİHAT BİLGİN, MEHMET NABİ DOĞU, MUHSİN ÖZEL VE RECEP GÖREY'İN EYLEMLERİ

Mustafa Kemal DERİNKÖK, 26.5.1978 günlü teklif mektubu ile, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne başvurarak, Malatya'da sahibi olduğu ve tapunun 126 ada, 373 parselinde kayıtlı bulunan 1173,40 m² lik arsa üzerinde inşa halindeki işhanını Kurumla ortaklaşa bitirmeyi veya rayiç bedeli ile Kuruma satmayı önermiştir. Bu mektupta taşınmaz malla ilgili ayrıntılı bilgiler verilmiş, fakat satış bedeli gösterilmemiştir (Dosya: A-Dizi: 355).

"Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleri ile Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği"nin 8. maddesi, teklif mektuplarında taşınmaz malın satış bedelinin belirtilmesini ve tekliflerin, Kurum ihtiyacı, yatırım programları ve teklifin özelliği gözönünde bulundurulur ve gerektiğinde Kurum'un ilgili müdürlüklerinin mutalâalarının da alındıktan sonra bir komisyon tarafından değerlendirilmesini öngörmektedir. Bu kurala rağmen, teklif mektubunda satış bedeli gösterilmediği, 1978-1979 yılları yatırım programlarında Malatya'da taşınmaz mal alımına yer verilmediği halde satınalma işlemlerine girilmiştir. Kurum Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU, 7.6.1978 günlü onay ile, Emlâk İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN başkanlığında Yapı İşleri Daire Başkanlığından İnşaat Mühendisleri Recep GÖREY ve Muhsin ÖZEL ile Aktuarya ve İstatistik Dairesinden Başaktüer Mehmet Nabi DOĞU'dan oluşan bir kurulu, ekspertiz çalışmalarını yapmak için görevlendirmiştir (Dosya:A-Dizi:354).

Genel Müdürlüğün bu onayı üzerine, Ekspertiz Kurulu Başkanı Nihat BİLGİN, Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Malî Müşaviri Şükrü GÜRİSOY'un sağladığı bir araba ile ve onunla birlikte 10.6.1978 günü, öteki üyeler ise bir gün sonra Malatya'ya gitmişlerdir. Bu durum, Ekspertiz Kurulu Başkan ve üyelerinin ifadeleriyle açıklığa kavuşmuştur.

Çalış

E.1981/1

Ekspertiz Kurulu, önce Genel Müdürlük onayında sözü edilen İzze-tiye Mahallesi 126 ada, 373 parselde kayıtlı arsa ve bu arsa üzerinde başlatılmış olan inşaatta, daha sonra da yine Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait Hüseyinbey Mahallesi 438 ada, 120 parselde kayıtlı arsa ve üzerin-deki inşaatta inceleme yapmıştır. Oysa, o tarihte bu ikinci taşınmaz mal için verilmiş bir teklif mektubu bulunmadığı gibi, Genel Müdürlüğün bir onayı da mevcut değildir. Her ne kadar Mustafa Kemal DERİNKÖK, 14.6.1978 gününde SSK Genel Müdürlüğüne verildiği anlaşılan bir dilek-çe ile, bu ikinci taşınmaz mal için satış teklifinde bulunmuşsa da (Dosya:A₁-Dizi:251) böyle bir teklifin daha önce yapılan ekspertiz iş-lemindeki aksaklığı ortadan kaldıramıyacağı kuşkusuzdur.

Ekspertiz Kurulunun Malatya'da yaptığı çalışmalara Malatya'da avukatlık yapan satıcı vekili Cevdet Yücel FENERCİOĞLU da katılarak, emsal fiyatların sorulacağı kişiler konusunda Kurulu yönlendirdiği gi-bi, öneri olmadığı halde, ikinci taşınmaz malın da ekspertizinin ya-pılması için Nihat BİLGİN'i ikna etmiştir. Bir gün önce satıcının özel arabasıyla tek başına Malatya'ya giden Nihat BİLGİN'in bu davranışından, Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'yla ilişki kurduğu kanısına varılmıştır. Sanı-ğın bu tutumu, ekspertiz çalışmalarının gereği gibi yapılmasına engel olmuştur.

Ekspertiz Kurulunca taşınmaz malların bulunduğu çevrede rayiç değer araştırılırken, yalnızca birkaç esnaftan sorulmakla yetinilmiş, uzman kişi ve kuruluşlardan bilgi alınmamıştır. Kurul Başkanı ve üyesi olan sarıklar, Malatya'da taşınmaz malların bulunduğu çevrede işyeri sahibi olan birçok kişiden araştırma yaptıklarını, bunun sonucunda fiyat konu-sunda bir kanıya vardıklarını söylemişlerse de, Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesince talimatla ifadeleri alınan tanıklar İsmail ERDEM, Mehmet KIRÇUVAL, Mehmet BAĞDATLI ve Bayram VANLIOĞLU, kendilerinden herhangi bir bilgi alınmadığını ya da fiyat tespiti bakımından gerektiği biçimde bir araştırma yapılmadığını açıklamışlardır.

E.1981/1

Satış önerisi ve Genel Müdürlük onayı bulunmadan, Hüseyinbey Mahallesi 438 ada, 120 parselde kayıtlı taşınmazın ekspertizinin yapılmasının Kurul Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in çabaları sonucu gerçekleştiği, Ekspertiz Kurulu üyelerinin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Nitekim Kurul üyeleri Recep GÖREY ve Muhsin ÖZEL ifadelerinde, Başkan Nihat BİLGİN'in ikinci taşınmaz mal için de Kurum'a teklifte bulunulduğunu ve Malatya'ya gelmişken onun da ekspertizinin yapılmasının yararı olacağını söylemesi üzerine ikinci taşınmaz malın ekspertizinin yapıldığını, belirtmişlerdir.

Ekspertiz Kurulu Malatya'daki çalışmalarını bir gün içinde bitirdikten sonra, Başkan ve öteki üyeler (Mehmet Nabi DOĞU hariç) 12.6.1978 günü akşamı satıcının sağladığı özel araba ile Ankara'ya dönmüşlerdir.

Ekspertiz Kurulu çalışmalarını Ankara'da sürdürmüş ve her iki taşınmaz mal için iki ayrı rapor düzenlemiştir. 26.5.1978 günlü teklif mektubunda fiyat bildirmesi gereken satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, bu gereği ancak ekspertiz çalışmalarından sonra, 16.6.1978 günlü bir dilekçe ile yerine getirmiş ve İzzetiye Mahallesiindeki inşaatın m²'si için 20.000.-TL., Hüseyinbey Mahallesiindeki inşaatın m²'si için de 18.000.-TL istemiştir (Dosya:A-Dizi:289). Ekspertiz Kurulunun çalışmaları sırasında satıcı ile arasında iş ilişkisi bulunan sanık Kazım ERDEM'in ve onun yakını Avukat Ertuğrul MAT'ın fiyat belirleme çalışmalarını yakından izledikleri, Kurum Emlâk Dairesi eski Başkanı Nizamettin ERGEZER, Emlâk Dairesi İktisap Şefi Yılmaz YAKUT, aynı dairede görevli Mustafa BAKKALOĞLU ve Yüksek Mimar Abdurrahim MAVİTUNA'nın ifadelerinden anlaşılmıştır. Sanık Kazım ERDEM de savunmasında, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK yararına taşınmaz malları üzerinde üçüncü kişiler için toplam 55 milyon lira tutarında ipotek tesis ettiğini, bu ipoteki çözdürebilmek, dolayısıyla taşınmaz mallarını kurtarabilmek için işi takip ettiğini, açıklamıştır.

E.1981/1

Ekspertiz raporlarının Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün 16.6.1978 günlü dilekçesinden sonra düzenlendikleri anlaşılmaktadır. İzzetiye Mahallesi **sindeki** taşınmaz mala ilişkin tarihsiz raporda; 1173,40 m²'lik arsa üzerinde hafriyat ile bodrum ve zeminde inşaata ait bir kısım karkasın yapıldığı, arsanın İnönü Caddesine 17 metre cepheli bir dikdörtgen şeklinde olduğu, toplam inşaat alanının 6500 m² civarında olup projeye göre 170 bağımsız bölüm bulunduğu, Malatya'da kiraların çok yüksek oluşu nedeniyle alınmasının yararlı olduğu kanısına varıldığı, arsa m² bedeli hakkında kesin bir karara varılmadığı, mal sahibinin m² inşaat için 20.000.-TL. istediği, ancak m²'sinin 18.000.-TL. den satın alınmasının uygun olacağı belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:353).

Hüseyinbey Mahallesi **indeki** taşınmaz mala ilişkin raporda da 905,50 m²'lik arsa üzerine ön cephede 5 kat, arkada 3 kat olarak inşaata başlandığı, tamamının işyeri olduğu, toplam 139 bölümden oluşan bu işyerinin karkas ve bölümlerinin bir kısmının demir doğramalarının takıldığı, arsa hakkında m² bedeli için kesin bir karara varılmadığı, mal sahibi tarafından m² inşaat için 18.000.-TL. istendiği, kiraların o çevrede yüksek olduğu, inşaat m²'sini 16.000.-TL.'den satın alınmasının uygun olacağı açıklanmıştır (Dosya:A-Dizi:220).

Ekspertiz raporlarında yer alan bu bilgiler, Yönetmeliğin 10. ve 12. maddeleri karşısında yetersiz kalmaktadır. Ekspertiz Kurulu, arsa ve bina için ayrı ayrı değerlendirme yapacağı yerde arsa payını da içeren, inşaat m²'si için global bir değer koymakla yetinmiştir. Yönetmeliğin arazi ve arsa iktisabına ilişkin 10. maddesinin (a) bendinde ekspertiz kurulunca örneği Kurumca hazırlanan fennî tetkiki raporu düzenlenmesi öngörülmektedir. Basılı olarak hazırlanmış olan fennî tetkik raporunun cevaplandırılması gereken 8 numaralı bölümünde "civardaki mümasil arsaların ve bugünkü rayice göre bu arsanın tahmini bedeli nedir" sorusuna yer verilmiştir. Buna göre alınacak arsanın m² fiyatının saptanması zorunludur.

E.1981/1

Bina alımları için hazırlanmış olan "Fenni Tetkik Raporu" nun 30 numaralı bölümünde de :

"Bina maliyet fiyatı :

a) Arsa kıymeti (vasati ve tahmini) tapuya kayıtlı miktarı üzerinden semtin ve arsanın hususiyetleri ile rayiç fiyatlar gözönünde tutularak takdir edilir.

b) Bina inşa masrafı :

Binanın inşa hususiyetleri gözönünde tutularak tetkikin yapıldığı günkü rayiçlerle inşa edildiği esasına göre m² inşaat bedeli tespit olunur. Umumi inşaat sahası ile çarpılarak inşa masrafı elde edilir" denilmektedir (Dosya:A -Dizi:285-286).

Malatya'daki taşınmaz malların alımında Yönetmeliğin bu hükümlerinin gözönünde tutularak arsa m² fiyatlarının belirlenmesi gerektiği halde, Ekspertiz Komisyonu, arsa paylarını da içerecek biçimde taşınmaz mallar için global bir fiyat saptamakla yetinmiştir. Bu durum, toplam fiyat içinde arsa payının gizlenmesine, dolayısıyla da Kurum'un zarara uğramasına neden olmuştur.

Öte yandan, ekspertiz raporlarında, taşınmaz malların ipotekle yükümlü olup olmadıkları, kira şerhi bulunup bulunmadığı konularında bir açıklama yapılmamış ve vergi değerleri gösterilmemiştir. Oysa, Malatya Tapu Sicil Muhafızlığının 9.5.1979 günlü, 582 sayılı yazısından; İzzetiye Mahallesiindeki taşınmaz mal üzerinde Garanti ve Anadolu Bankaları lehine tesis edilmiş 19 milyon liralık ipotek ve Garanti Bankası lehine 45 bin liralık icar şerhi, Hüseyinbey Mahallesiindeki taşınmaz mal üzerinde de 45 milyon liralık ipotek tesis edilmiş olduğu anlaşılmıştır (Dosya:A-Dizi:263).

Ekspertiz Kurulu, çalışma yöntemi ve raporun hazırlanması konularına Nihat BİLCİN, Recep GÖREY, Muhsin ÖZEL, Mehmet Nabi DOĞU, Nizamettin ERGEZER ve Veli ÇAVDAR'ın ifadeleri açıklık getirmektedir.

Çavdar

E.1981/1

Yüce Divan'daki sorgulamalarında:

Sanık Nihat BİLGİN, bir muciple Ekspertiz Kurulu Başkanlığına getirilmesi üzerine Cumartesi günü satıcının müşaviri Şükrü GÜRSOY'a ait bir araba ile Malatya'ya hareket ettiğini, Pazar günü sabahleyin otelin önünde Cevdet Yücel FENERCİOĞLU ve Şükrü GÜRSOY'la karşılaştıklarını, ertesi gün Kurum binasında Ekspertiz Kurulunun öteki üyeleri ile buluştuğunu, emsal tespit çalışmaları sırasında Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da yanlarına geldiğini, işin bittiği bir sırada Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun "bizim ikinci teklifimiz de var... yarı yarıya bitmiş bir bina var, biz onu da teklif ettik" dediğini, bu tekliften önceden haberdar olduğunu, bu nedenle mucipte bulunmamasına rağmen o taşınmazın da ekspertizini yapmakta bir sakınca görmediğini, Malatya'da havanın gergin olması nedeniyle aynı gün akşam Şükrü GÜRSOY'un arabasıyla Ankara'ya döndüklerini belirtmiştir (Tutanak-Sayfa: 841-851).

Sanık Recep GÖREY, Başkan dışındaki Kurul üyelerinin Pazar günü akşam otobüsle Malatya'ya hareket ettiklerini, ilk defa ekspertiz işinde görevlendirildiğini, Nihat BİLGİN'in Emlâk Dairesi Başkan Yardımcısı olması nedeniyle bu işin uzmanı olduğunu, Malatya'daki incelemelerde Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da hazır bulunduğunu, Nihat BİLGİN'in yola çıkarken ben evvelâ Niğde'ye, sonra Malatya'ya gideceğim dediğini, satıcı vekilinin ikinci taşınmaz malın da ekspertizinin yapılması konusundaki isteğini Nihat BİLGİN'in kendilerine aktardığını söylemiştir (Tutanak-Sayfa: 800-811).

Sanık Muhsin ÖZEL, Malatya'ya Başkandan ayrı olarak otobüsle gittiklerini, inşaat mahallinde inceleme yaparken Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da kendilerine iltihak ettiğini, konunun teknik yönüyle ilgilendiğini, Fennî Tetkik Rapor Formülü hakkında bilgi sahibi olmadığını, Kurul Başkanının isteği üzerine ikinci işhanının da ekspertizini yaptıklarını, Malatya'da terör olaylarının en etkili dönemi olması nedeniyle otobüs bulamadıklarından satıcı vekilinin özel arabasıyla Ankara'ya

Muhsin

Ş. G.

E.1981/1

döndüklerini ifade etmiştir (Tutanak-Sayfa: 909-918).

Sanık Mehmet Nabi DOĞU, Malatya'ya otobüsle bir Pazar akşamı hareket ettiklerini, Kurul Başkanının Malatya'da kendilerine iltihak ettiğini, rapor çalışmalarına Ankara'da devam ettiklerini, ancak kendisine iki ay sonra raporun imzaya geldiğini, inşaat mahallinde çalışırken Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da yanında birkaç kişi ile birlikte geldiğini ve sonraki çalışmalar sırasında da beraber olduklarını söylemiştir (Tutanak -Sayfa: 823-826).

Tanıklar Nizamettin ERGEZER, Veli ÇAVDAR ve Mustafa BAKKALOĞLU, ifadelerinde Kazım ERDEM'in bu işi yakından takip ettiğini ve Nihat BİLGİN'le ilişki içinde olduğunu açıklamışlardır.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde:

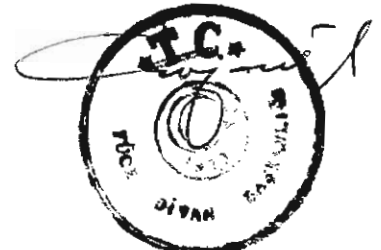
"Ekspertiz Heyetinden Nihat BİLGİN, Nabi DOĞU ve Muhsin ÖZEL, mahallinde usulüne uygun inceleme yapmadıkları ve gayrimenkül alım satım yönetmeliğinin 10 uncu maddesine uygun hareket etmedikleri ve hatta (h) fıkrasında yazılı hususları araştırmadıkları, Nihat BİLGİN'in satıcı adına hareket eden Kazım ERDEM'le yakın ilişkisinden dolayı bu yolda hareket ettiği anlaşıldığından,

Nihat BİLGİN'in TCK'nun 240 ıncı, Nabi DOĞU ve Muhsin ÖZEL'in aynı Kanunun 230 uncu maddesi gereğince cezalandırılmasına" karar verilmesini istemiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki tamamlayıcı ek düşüncesinde :

"Ekspertiz Heyetinde bulunan ve aynı zamanda mahal listesini düzenleyen Recep GÖREY'in yönetmelikte öngörüldüğü şekilde ekspertiz yapmadığı, yetkisini aşarak arsa m²'sini yüksek gösterdiği.... bu suretle görevini kötüye kullandığından eylemine uyan TCK'nun 240 ıncı maddesine

Q.1981/1

E.1981/1

göre" cezalandırılmasını istemiştir.

Sanık Nihat BİLGİN savunmasında; mahallinde yöntemine uygun inceleme yapıldığını, satın alınması söz konusu olan taşınmaz malın ne arsa ne de bina olduğunu, inşaat halinde bir bina satın alındığını, taşınmaz malların bulunduğu yerde mülk sahipleri ve banka müdürleri ile görüşülmüş olduğunu, satış tekliflerinin bulunduğunu, ancak Hüseyinbey Mahallesiindeki satış teklifinin öteki taşınmaz malın tetkikine dair Genel Müdürlük onayı çıktıktan sonra Emlâk Müdürlüğü evrakına yapıldığını, davranışının satıcı adına hareket eden Kazım ERDEM ile olan yakın ilişkiden kaynaklandığı savının dayanıksız olduğunu öne sürmüştür.

Öteki sanıklar Recep GÖREY, Muhsin ÖZEL ve Mehmet Nabi DOĞU'da daha önce özetlenen savunmalarında beraatlerine karar verilmesini istemişlerdir.

İddia, savunma ve tüm dosya içeriğinin incelenip değerlendirilmesinden:

Ekspertiz Kurulu Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in daha Malatya'ya gitmeden önce satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Mali Müşaviri Şükrü GÜRSOY ile ilişki içinde bulunduğu; onun sağladığı özel bir otomobille öteki üyelerden önce, Pazartesi günü yapılacak bir çalışma için, daha Cumartesi günü Malatya'ya gittiği; gerek Malatya'da gerek daha sonra Ankara'da satıcının vekili ve aracıları ile ilişkilerini sürdürdüğü; Malatya'daki ekspertiz çalışmalarına satıcı vekili Avukat Cevdet Yücel FERERCİOĞLU'nun da katılıp işleri yönlendirmesine göz yumduğu; Kurul üyelerine yanlış bilgiler vererek ikinci taşınmaz malın da ekspertizinin yapılmasına neden olduğu; ekspertiz işlerinin özellikle sanık Nihat BİLGİN'in Başkan Yardımcılığını yaptığı Emlâk Dairesi Başkanlığını ilgilendirdiği; Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz malların alımında da

Q.1981/1

E.1981/1

ekspertiz çalışmalarına katılmış olan sanık Nihat BİLGİN'in bu konuda uzman ve deneyimli bir eleman olduğu, bu bakımdan mevzuatı bilmediğinin ya da yapıldığının düşünülemediği sonucuna varılmıştır.

Kazım ERDEM'le ailece görüşecek düzeyde ilişkisi olduğunu belirten sanık Nihat BİLGİN bu ilişkilerin Malatya'daki taşınmaz mal alımlarında rolü olmadığını savunmakta ise de; olayların gelişmesinden, her aşamada gösterilen kolaylıklardan, Kazım ERDEM'in hiçbir sıfatı olmadığı halde bu işi takip ettiğinin tanık ifadelerinden anlaşılmasından, savunmanın aksine, aradaki ilişkinin olaylarda önemli bir rol oynadığı kanısına varılmıştır.

Bu nedenlerle, sanık Nihat BİLGİN'in görevini kötüye kullandığı anlaşılmıştır.

Sanık Nihat BİLGİN hakkında hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçundan dolayı da kamu davası açılmışsa da mevcut delillere göre bu suç sübut bulmamıştır.

Ekspertiz Kurulu üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in eylemlerine gelince; içlerinde ilk kez böyle bir göreve getirilenlerin de bulunduğu bu sanıkların Başkan Nihat BİLGİN'le aynı durumda olmadıklarını belirtmek gerekir. Malatya Belediye Başkanının öldürülmesinden sonraki gergin hava içinde görevlerini gereği gibi yapacak ne zaman ne ortam bulabilmişlerdir. Buna satıcı vekili Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun ekspertiz çalışmalarına Başkan Nihat BİLGİN'in hoşgörüsü ile katılması ve Nihat BİLGİN'in verdiği yanlış ve yanıltıcı bilgilerin de eklenmesiyle, Kurul üyelerinin objektif bir değerlendirme yapma olanakları kalmamıştır. Öte yandan, bu sanıkların raporlarını düzenlerken belli bir kasıtle hareket ettikleri yolunda bir kanıt da elde edilmemiştir. Kaldı ki, raporlarda arsa bedeli hakkında kesin bir karara varılmadığı belirtildiğine göre, ilgili dairenin bu eksikliği tamamlaması

E.1981/1

gerekirdi. Böylece arsaların karmaşık yoldan yüksek bir bedelle alınması önlenmiş olurdu.

Bu nedenlerle Ekspertiz Kurulu Üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in suçları sabit görülmemiştir.

b) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR, KAZIM ERDEM, MUSTAFA ENGİNSU, AHMET FUAT AZMIOĞLU, FEHMİ CÖNK, EKREM ÖZKILIÇ, MEHMET AKGEMCİ, REFİK BAYDUR VE SAVAŞ BENLİ'NİN EYLEMLERİ

Sanık Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, düzenlenen ekspertiz raporların 21.6.1978 günlü, 543073 sayılı sunuş yazısı ile Yönetim Kurulunun 22.6.1978 günlü gündemine getirmiştir. Sunuş yazısında:

"M. Kemal DERİNKÖK tarafından Genel Müdürlüğümüze hitaben verilen 26.5.1978, 2.6.1978, 16.6.1978 tarihli dilekçelerde; Malatya'nın en merkezi yerlerinde, biri Merkez İlçesi İzzetiye Mahallesi imarın 126 ada, 373 parselinde kayıtlı 1173,40 m² arsa üzerine, diğeri yine Merkez İlçesi Hüseyinbey Caddesinde imarın 438 ada, 120 parselinde kayıtlı 905,50 m² arsa üzerinde halen inşaatı devam eden ve bir kısmının % 50'lik bölümü tamamlanan iki adet işhanının raiç fiyatlarla:

a- Mevcut natamam durumlarıyla,

b- Natamam vaziyette Kurumla satış sözleşmesi yapılarak kendisi tarafından bitirilmek kaydıyla,

c- Müşterek mülkiyet esasına göre Kurumla birlikte inşa edilmek üzere,

satış teklifinde bulunulması üzerine, teklif edilen işhanlarının rantabl olup olmayacakları ve Kurumumuzca satın alınmasında fayda olup olmadığını mahallen tetkik ve tespit etmek üzere görevlendirilen Genel Müdürlüğümüz elemanlarınca, mahallen yapılan tetkikler sonunda her bina için ayrı ayrı tanzim olunan 19.6.1978 tarihli raporlarında...." denilmektedir.

Q.1981

E.1981/1

İzzetiye Mahallesiindeki taşınmaz mal için Genel Müdürlük onayı alınmış olmasına rağmen, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU sunuş yazısında, Hüseyinbey Mahallesiindeki taşınmaz mal için de teklif ve onay varmış gibi bir ifade kullanarak Yönetim Kuruluna yanlış bilgiler vermiştir.

Yönetim Kurulunca 22.6.1978 gününde "yapılan görüşmeler sonunda dosyanın, müteakip toplantıda karar verilmek üzere, üyeler tarafından toplantı dışında tetkikine oybirliğiyle karar" verilmiş, sonra da Kurul üyelerinden Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ ve Savaş BENLİ taşınmaz malları yerinde görüp değerlendirmek üzere Malatya'ya gitmişlerdir.

Konu 20.7.1978 günlü gündeme getirildiğinde de Genel Müdür, ikinci taşınmaz için de yöntemine uygun bir teklif ve onay varmış gibi bir anlatımla işi Yönetim Kuruluna tekrar sunmuştur. Başkan Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ve üyeler Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Savaş BENLİ, Dr. Fehmi CÖNK ve Hamdi NUHOĞLU'nun katılmalarıyla yapılan görüşmeler sonunda iki taşınmaz malın da satın alınmasına ilişkin olarak aşağıdaki karar verilmiştir:

"..... söz konusu işhanı binalarının, mahal listelerinin Kurumumuzca hazırlanması kaydıyla, 6500 m² inşaat sahali işhanının beher m²'sinin 13.000 liradan, 4700 m² inşaat sahali diğer işhanının da beher m²'sinin 12.000 liradan olmak üzere satın alınmasına, üyelerden Hamdi NUHOĞLU'nun söz konusu gayrimenkullerin beher m²'sinin 10.000 liradan satın alınmasının uygun olacağı görüşüne dayanan muhalefetiyle, oyçokluğuyla karar verildi" (Dosya:A-Dizi: 342).

Böylece satınalma işi Yönetim Kurulundan da Genel Müdürlükten gelen öneri doğrultusunda geçmiş, arsa ve üzerindeki inşaatın bedelleri ayrı ayrı saptanmadan Kurulca 18.000 ve 16.000 lira olarak getirilen inşaat m² fiyatlarının 13.000 ve 12.000 liraya indirilmesiyle yetinilmiştir.

Q.1981/1

E.1981/1

Yönetim Kurulu kararı satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e tebliğ edilmiş, satıcı da 24.7.1978 günlü dilekçe ile satış işlemlerini yapmaya hazır olduğunu bildirmiştir (Dosya:A-Dizi:347). Bunun üzerine, Recep GÖREY başkanlığında Hayati BAŞCI, Yılmaz DİNÇER ve Hüseyin ALGÜL'den oluşan bir Kurul, Malatya'da mahal listelerini hazırlamak üzere görevlendirilmiştir. Teknik kurulun düzenlediği 31.7.1978 günlü raporda; İzzetiye Mahallesiindeki 1173,40 m²'lik 373 parsel üzerinde yapılmakta olan binanın toplam inşaat alanının 5775,70 m², Hüseyinbey Mahallesiindeki 905,50 m²'lik 120 parsel üzerinde yapılmakta olan binanın toplam inşaat alanının da 3939,70 m² olduğu, her iki inşaat m² birim fiyatının 5000 lira olarak saptandığı belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:342-346). Yönetim Kurulu kararında arsa payı dahil inşaat m² bedelleri 13.000 ve 12.000 lira olarak belirlendiği gözönünde tutulursa, m² inşaatı düşen arsa bedeli 8000 ve 7.000 lira olmaktadır. İzzetiye Mahallesiindeki arsa alanının 1173,40 m² inşaat alanının da 5775,70 m² olduğu dikkate alınarak yapılan hesapta arsa m² fiyatının Kurum'a 5775,70x8000:1173,40=39.377 liraya, aynı yöntemle Hüseyinbey Mahallesiindeki arsa m² fiyatının 30.455 liraya mal olduğu anlaşılmıştır. Böylece, İzzetiye Mahallesiindeki arsanın bedeli 46.205.600 lirayı, Hüseyinbey Mahallesiindeki arsanın bedeli de 27.577.900 lirayı bulmaktadır.

Bu durumda, gerçekte 1173,40 m² olan arsa için 5775,70 m² üzerinden ve 905,50 m² olan arsa için de 3939,70 m² üzerinden arsa bedeli ödenmiş olmaktadır.

Malatya'daki benzer arsa bedelleriyle karşılaştırıldığında, bu fiyatların yüksek olduğu görülmektedir. Gerçekten, Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Memur ve Hizmetlileri Emekli ve Sağlık Yardım Sandığı tarafından İzzetiye Mahallesiinde aynı adada yer alan 289 m²'lik arsa,

Qulus

E.1981/1

üzerindeki üç katlı bina ile birlikte 1979 yılında 15.000.000 liraya satın alınmıştır. Bu arsanın ticari bölge içinde olduğu; mevcut imar planına göre sekiz kat işyeri inşasına elverişli bulunduğu; üzerindeki binanın yıkılması halinde, $289 \times 8 = 2312 \text{ m}^2$ alanlı yeni inşaat yapılabileceği dosyadaki belgelerden anlaşılmıştır (Dosya:A-Dizi:252). Bu alımın Kurum'ca yapılan alımdan bir yıl sonra gerçekleştirildiği de gözönünde tutulmalıdır.

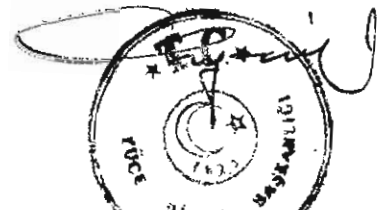
Bu konuda Sosyal Güvenlik ve Maliye Bakanlıkları Müfettişlerinin birlikte düzenledikleri 5.10.1979 günlü raporda; Vakfın satın aldığı arsa üzerinde inşa edilecek binanın şehir merkezine göre elverişli bir konumu olması ve her iki ana caddeye de geniş cephesi bulunması nedeniyle Kurum'ca satın alınan arsalardan ticari kullanım açısından daha iyi durumda olduğu belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:433-436).

Öte yandan, dosyada mevcut bir başka belgeden, İzzetiye Mahallesi Nasuhi Caddesi, 10 ada 8 parselde kayıtlı ve üzerinde iki katlı bina bulunan 491 m^2 'lik arsanın mahkeme kararına dayanılarak açık arttırmayla 28.12.1978 günü üzerindeki evle birlikte 7.050.000 liraya satıldığı anlaşılmaktadır (Dosya:A-Dizi:249-250). Üzerindeki iki katlı binanın değeri hiç hesaba katılmasa bile bu arsanın m^2 fiyatı 14.358 liradır. Oysa Kurum'ca İzzetiye Mahallesinde satın alınan arsanın m^2 'sine 39.377 lira ödenmiştir.

Ayrıca, Türkiye Emlâk Kredi Bankası Malatya Şubesinde 1978 yılında yaptırılan ekspertiz raporlarına göre, Malatya'da arsa m^2 fiyatları şehrin birinci derecede önemli ticari sahasında en çok 12.500 lira, iskân sahasında ise 2.500 liradır (Dosya:A-Dizi:253-254).

Bu konuda dinlenen tanıklardan Niyazi Ergin GÖKÇE özetle;
Cumhuriyet Halk Partisi Malatya İl Başkanı olduğunu, Malatya

Özet

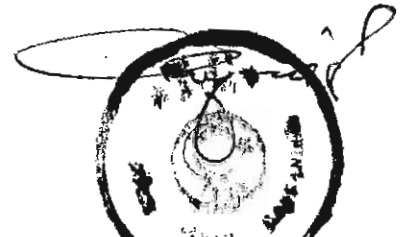
E.1981/1

da Kurum'ca satın alınan iki yarım işhanı için ödenen parayla o tarihte 8-10 işhanı alınabileceğini, büyük fiyat farkı olduğu için ilgili mercilere ve 1978 Eylül ayında da devrin Başbakanına başvurduğunu, Başbakana "burada bir yolsuzluk oldu, ben görmedim, ama fiyat farkları korkunç" dediğini, Başbakanın da gerekli yerlere emir vereceğini söylediğini, işten anlayan arkadaşlarıyla görüştüğünü, fiyat için "çok fahiş" dediklerini, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a da birçok kez mektup yazdığını, fiyatların çok fahiş olduğunu bildirdiğini, 1979 Mart ayında Genel Müdürlerden birisinin imzası ile kendisine cevap verildiğini, konu ile ilgileneceğinin belirtildiğini (Tutanak-Sayfa: 1862-1863);

Tanık Turan FIRAT özetle; olaylar sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Malatya Milletvekili iken 1978 yılı Haziran ayı sonlarında gittiği Malatya'da Sosyal Güvenlik Bakanı hakkında geniş tepki mevcut olduğunu gördüğünü, kendisine "Biz Halk Partisi Hükümetine güveniyorduk, Hazineyi himaye eder zannediyorduk, bu ne haldir" şeklinde şikâyetler yapıldığını, Ankara'ya döndükten sonra Başbakan ve Bakanlara durumu intikal ettirdiğini, fakat başarılı olamadığını, Malatya'da alınan arsaların birisinin ikinci sınıf, diğerinin üçüncü sınıf bir cadde üzerinde bulunmasına rağmen ödenen paraların "astronomik" olduğunu, o para ile Ankara Kızılay Meydanında, İstanbul'da Taksim Meydanında gayrimenkul alınabileceğini, satın alınan gayrimenkuller civarında kendisinin de arsası bulunduğunu, bu arsaların m²'sinin o tarihte 4-5 bin lira edebileceğini (Tutanak-Sayfa: 2903-2913);

Tanık Ahmet KARAASLAN özetle; olay tarihinde İmar ve İskan Bakanı olduğunu, Malatya'lı hemşehrilerinden Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Mustafa Kemal DERİNKÖK'ten taşınmaz mallar satın aldığını, yolsuzluklar yapıldığını duyduğunu, bu söylenenlere önce itibar etmek istemediğini,

Opus

E.1981/1

daha sonra Malatya milletvekili Turan FIRAT'ın bir gün Meclis'te yanına geldiğini, "Ahmet bey, artık Malatya'da kahveye dahi gidemez oldum, Malatya çalkalanıyor, çok fahiş fiyatlarla ve İstanbul'da gayrimenkuller satın alındı SSK tarafından, bu işte büyük yolsuzluk iddiaları var, bunu ilgililere iletmenizi istirham ediyorum" dediğini, Malatya'daki bu taşınmaz malların günün rayiçlerine göre değerinin en çok 30-40 milyon lira olabileceği konusunda herkesin hemfikir olduğunu, İzzetiye Mahallesi'ndeki taşınmaz malın beher m²'sinin 46.000 liraya geldiğini, bu fiyatın Ankara'da Yenışehir'deki fiyatın birkaç misli olduğunu (Tutanak-Sayfa: 2928-2931);

Söylemişlerdir.

Görülüyor ki, arsa bedellerinin çok yüksek olduğu yolundaki belgeler içeriği tanıklarca da doğrulanmıştır. Tanık Turan FIRAT bu arsalarla 4-5 bin lira değer biçerken, tanık Niyazi Ergin GÖKÇE, arsa m²'si için takdir olunan 7 ve 8 bin liranın bile çok fahiş olduğunu belirtmiştir. Oysa, arsa m²'si için Kurum'un ödediği gerçek miktar 39.377 ve 30.455 liradır. Tüm bu kanıtlar karşısında satın alınan arsa m²'si için ödenen miktarların arsaların rayiç değerlerinin çok üstünde olduğu kanaatine varılmıştır. Konunun kuşku bırakmayacak düzeyde açıklığa kavuşması nedeniyle arsa bedellerini saptamak için ayrıca bir bilirkişi incelemesi yaptırılmasına gerek görülmemiştir.

Olayın daha sonraki gelişmesi şöyle olmuştur:

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK vekili Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU ile Kurum Genel Müdürlüğü adına Malatya Bölge Müdür Yardımcısı Recep ÖZCAN arasında 31.7.1978 gününde taşınmaz mallar için ayrı ayrı inşaat sözleşmeleri yapılmıştır. Oysa, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun değişik 5. maddesine göre ancak kendisine verilen yetki

Q. K. Y.

E.1981/1

nispetinde Kurum'u doğrudan temsil edebilecek durumda olan Bölge Müdürü Recep ÖZCAN adına o tarihte bu işlemleri yapmak için düzenlenmiş bir yetki belgesi yoktur. Gerçekten, Genel Müdürlük, yetki belgelerini 1.8.1978 günlü, 676164 sayılı yazı ile Malatya Bölge Müdürlüğüne göndermiştir (Dosya:A-Dizi: 334). Recep ÖZCAN müfettişlere verdiği 14.6.1979 günlü ifadesinde, sanık Nihat BİLGİN'in sözleşmenin yapılıp mahal listesini düzenlemek için gelen Kurulla Genel Müdürlüğe gönderilmesi yolundaki telefon talimatı üzerine yetki belgesini beklemeden sözleşmeleri hazırladığını belirtmiştir (Dosya:A-Dizi: 47). Genel Müdürlüğün bu aceleci tutumundan, taşınmaz mal alımlarının durdurulması yolunda Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanmakta olan genelge kapsamı dışında kalmanın amaçlandığı anlaşılmaktadır. Esasen Bakanlığın bu genelgesinin Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında birtakım yolsuzluk iddialarının yaygınlaşması nedeniyle düzenlendiği gözönünde tutulursa Genelgeden Genel Müdürlüğün haberdar olmadığı düşünülemez.

Recep ÖZCAN'la satıcı arasında imzalanan inşaat sözleşmelerinden sonra, 1.8.1978 günlü Genel Müdürlük yazısı ile gönderilen yetki belgelerinde; İzzetiye Mahallesiindeki taşınmaz malın toplam 72.484.100 lira bedel karşılığında 27.878.500 lira tutarındaki inşaat bedelinin kısım kısım tediye edilmek ve geri kalan 44.605.600 lira tutarındaki arsa bedelinin peşin ödenmek suretiyle; Hüseyinbey Mahallesiindeki taşınmazın da toplam 47.276.400 lira bedel karşılığında, 19.698.500 lira inşaat bedelinin kısım kısım ve geriye kalan 27.577.900 lira arsa bedelinin peşin tediye edilerek satın alınması için yetki verilmiştir (Dosya:A-Dizi: 331-332). Daha önce düzenlenen inşaat sözleşmeleri, bu belgeler geldikten sonra bu kez noter huzurunda düzenlenmiş ve her iki taşınmaz malın satın alma işlemleri 3.8.1978 gününde gerçekleşmiş ve

Q.1981

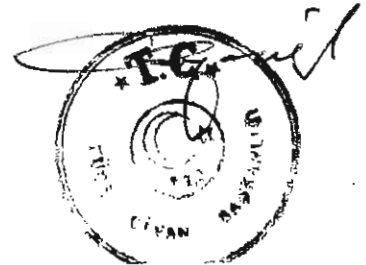

E.1981/1

arsa bedeli satıcı vekili avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'na peşin olarak ödenmiştir (Dosya:A-Dizi: 329-330; Dosya:A1-Dizi: 36,39,102).

Malatya'daki taşınmaz malların alım işlerinin acelelikle sürdürüldüğü sıralarda, bu alımlardan Kurum'un zarar göreceğini düşünen bazı görevliler önlemler alma çabası içine girmişlerdir. Bu konuda tanık Nizamettin ERGEZER ifadesinde; Kurum'un Malatya'da bir sağlık tesisine ya da idarî bir binaya ihtiyacı olmadığını, irat temini için de Malatya'da bina almanın söz konusu olamayacağını, zira böyle bir amaçla alınan binaların idaresi için ayrı bir servis kurulmasının zorunlu olduğunu, öte yandan taşınmaz bedellerini yüksek bulduğunu, bu nedenlerle Emlâk Dairesi Müdürü olarak bu alımlara karşı çıktığını, alımların engellenmesi için Müsteşar Mustafa MUT'a konuyu anlattığını, işi Bakan'a intikal ettirmesini istediğini, Mustafa MUT'un da bazı Yönetim Kurulu üyelerine telefon ettiğini, "ben konuyu Bakana da arzederim" dediğini, nitekim bir müddet sonra Bakanlıktan 31 Temmuz tarihli Genelgenin geldiğini, Mustafa MUT'un da telefonla kendisine "sayın Bakana arzettim durumu ve bu işleri durdurduk" dediğini, Bakanlık'tan gelen Genelgenin altına Genel Müdür Mustafa ENGİNSU "görüşelim" şeklinde bir not düşmüş olduğu için Genelgeyi aldıktan sonra Genel Müdürün yanına gittiğini, o esnada Malatya'daki taşınmaz malların alımı için Yönetim Kurulu'ndan kararın çıktığını, buna rağmen, genelge uyarınca alım işlerinin durdurulması gerektiğini, Genel Müdüre "bu muameleyi durduracağız herhalde" dediğini, Genel Müdürün de "onu ben Yönetim Kurulunda arkadaşlarla görüştüm. Bakanın böyle bir talimat verme yetkisi yoktur, zaten bu hadise de bu yazının dışında tutulmuştur" diyerek yanıt verdiğini, oysa o anda Malatya taşınmaz mallarının sözleşmelerinin henüz yapılmamış olduğunu söylemiştir (Tutanak-Sayfa: 546-550).

Q. Q.

E.1981/1

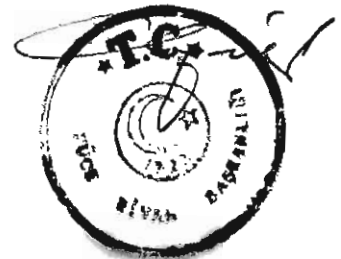
Tanık Mustafa MUT da ifadesinde; 1978 yılı Temmuz ayında izne ayrılırken Bakana "Mecliste Bakanlık olarak çok başarılıyız, çok iyi kanunlar çıkardık.... bizim bu çalışmalarımız kurumların gayrimenkul alımlarındaki hevesli hareketleri, süratli hareketleri bizim çalışmalarımıza gölge düşürüyor" dediğini, Bakan'ın "ben de rahatsız oluyorum sayın MUT. Ne yapabiliriz?" biçimindeki sorusu üzerine "durdururuz" yanıtını verdiğini, "Peki izinli gidiyorsun, ne zaman yazacaksın bu yazıyı" sorusuna karşılık da "Ben yazarım, öyle giderim" dediğini, böylece taşınmaz mal alımlarını durduran 31 Temmuz tarihli Genelgeyi yazdığını ve izne çıktığını, izinden döndüğünde Malatya'daki taşınmaz malların alındığını duyduğunu, Bakanlık emrine uyulmaması üzerinde Bakanın durması gerektiğini, Eylül ayında SSK Yönetim Kurulunun gündeminde birçok taşınmaz malın alınması konusunun bulunduğu bir sırada Bakanın kendisine telefon ederek "Gayrimenkul alımıyla ilgili talimatımızı yenileyiniz ve benim dönüşümü beklemeden imza edip kendilerine gönderiniz" şeklinde talimat verdiğini, bunun üzerine kendi imzasıyla gönderilen ikinci genelgenin hazırlandığını belirterek (Tutanak-Sayfa: 1004-1005), Nizamettin ERGEZER'in ifadesini doğrulamıştır.

Nizamettin ERGEZER ve Mustafa MUT'un çabalarıyla çıkarılan 31.7.1978 günlü Genelgenin ilgili bölümü şöyledir:

" 2- Rant tamini maksadıyla nerede olursa olsun kat'i surette hazır bina alınmayacaktır. Bu konuda ekspertizi yapılmış karar safhasında olanlarla, kararı verilmiş ve fakat tapu işlemlerine başlanmamış olan teklifler reddolunacaktır.

3- Hiçbir maksatla şahıslara ait arsalar üzerinde, istikbale matuf bina inşası teklifleri kabul olunmayacak inşaatı başlamış anlaşmalar dışında varsa bu kabil teklifler reddedilecektir (Dosya:A-Dizi: 273-274).

Qdus

E.1981/1

Bu genelgenin SSK'ya intikal ettiği 31.7.1978 günü, sanık Nihat BİLGİN'in çabalarıyla yetki belgesi olmayan Recep ÖZCAN tarafından satıcı vekiliyle Kurum adına sözleşme imzalanmış, böylece bu yoldaki işlemler Genelge kapsamının dışında tutulmaya çalışılmıştır. Kurum adına yetki belgesi bulunmayan bir görevli tarafından imzalanan ve bu durumyla hukuki değeri tartışılabilir sözleşme, 31.7.1978 tarihini taşımaktadır. Yetki belgeleri ise hemen ertesi gün gönderilmiştir. Sözleşmenin birkaç gün geç yapılmasında Kurum için, genelge kapsamına girmek ayırık tutulursa, hiçbir sakınca söz konusu değildir. Nitekim satıcı vekiliyle noter huzurunda asıl sözleşme 3.8.1978 gününde düzenlenmiştir.

Rant temini amacıyla nerede olursa olsun taşınmaz mal alımını yasaklayan 31.7.1978 günlü Genelgenin dikkate alınarak Malatya'daki taşınmaz mal alımlarının durdurulması gerekirdi. Genelge tarihini taşıyan ve yetki belgesi olmayan bir görevli tarafından imzalanması nedeniyle geçerli olmaması gereken bir sözleşmenin varlığı da bu alımların durdurulmasına engel olarak düşünülemez. Esasen, özellikle Malatya'daki taşınmaz malların alımını durdurmak amacıyla yayımlanmış olan bir genelgenin, Malatya'daki taşınmaz mal alımlarına uygulanmaması Genelgenin yayımlanış nedenine ters düşer.

Konu, Emlâk İşleri Müdürü Nizamettin ERGEZER'le Genel Müdür Mustafa ENGİNSU arasında görüşülmüş, Mustafa ENGİNSU, bu Genelge karşısında alımların durdurulması yolundaki Nizamettin ERGEZER'in uyarısına rağmen, bu hususta Yönetim Kurulu Üyeleri ile görüşüğünü, Bakanlığın böyle bir talimat verme yetkisi bulunmadığını bildirmiştir.

31.7.1978 günlü Bakanlık Genelgesi, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun girişimi ile 3.8.1978 günlü Yönetim Kurulu gündemine alınmıştır. Mustafa ENGİNSU 2.8.1978 günlü önerisinde Bakanlık Genelgesini aynen aktardıktan sonra "keyfiyeti bilgi ve kararlarına arz ederim" demiştir.

Enginsu

E.1981/1

Normalde icranın başı durumunda olan Genel Müdürün, kendisini atayan Bakanın Genelgesine uyması için Yönetim Kurulundan karar almasına hiç gerek yoktur. Yapılan öneriden anlaşıldığı kadarıyla Genel Müdürün anılan Genelgeyi uygulamada duraksamaya düşmüş olması da söz konusu değildir. Nizamettin ERGEZER'in ifadesinden anlaşıldığına göre, Mustafa ENGİNSU Yönetim Kurulu üyelerinin anılan Genelgenin kendilerini bağlamayacağı yolundaki görüşlerini öğrendikten sonra durumu belgeleyip Malatya'daki taşınmaz mal alımlarının önüne çıkan bir engeli ortadan kaldırmak istemiştir. Bunda da başarılı olmuş ve Yönetim Kurulundan Bakanlık Genelgesinin kendilerini bağlamayacağı yolunda 3.8.1978 tarihinde karar almıştır. Bu kararın ilgili bölümü şöyledir:

"... 4792 sayılı Kanunun, Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkilerini belirleyen, değişik 11. maddesinin (f) fıkrasında "Sosyal Sigortalar Kurumu adına gayrimenkul mal edinilmesi ve bu malların idare edilmesi hususunda karar vermek" yetkisi Yönetim Kuruluna tanınmıştır.

Söz konusu görev ve yetkinin devredilmezliği hususu İdare Hukukunun temel prensiplerindedir.

Esasen Yönetim Kurulu ve Kurum bugüne kadar yetkilerini kullanırken ve görevlerinin ifasında hukuk kurallarından uzaklaşmamış ve Kurum menfaatlerinin korunmasında gerekli hassasiyeti göstermiştir.

Bu sebeple, konunun bir kere daha incelenmek üzere,

Bakanlık Makamına arzına,

oybirliğiyle karar verildi" (Dosya: A-Dizi: 265-266).

Konu, sanık Genel Müdürün girişimiyle Yönetim Kuruluna getirildiğine göre; inceleme sonucunun beklenmesi ve karar verilinceye kadar işlemlerin ertelenmesi gerekirken, tersine bir davranışla, 1.8.1978 günü yetki belgeleri yollanmış, Yönetim Kurulu kararının verildiği 3.8.1978 günü ise Malatya'da noter huzurunda sözleşme yapılmıştır.

Q. Q.

E.1981/1

Taşınmaz mal alımlarından haberdar olduğu ve bundan kendisinin de rahatsızlık duyduğunu söylediği, tanık Mustafa MUT'un ifadesinden anlaşılan sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR, tanıklar Nizamettin ERGEZER ve Mustafa MUT'un çabalarıyla zevahiri kurtarmak maksadiyle anılan Genelgeyi çıkartmakla birlikte bu Genelgeye uyulmaması karşısında sessiz kalarak gerçek amacını ortaya koymuştur. Nitekim, Boyabat Hastane inşaatında bir hakedişi, gerçekleri yansıtmadığı gerekçesiyle imzalamayan Hasan ÜNAL'ı görevinden uzaklaştıracak kadar müdahaleci davranan Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Genelgesinin uygulanmaması karşısında hiçbir tepki göstermemiş, sadece Malatya'daki taşınmaz malların alımlarının gerçekleşmesinden sonraki bir evrede Mustafa MUT imzasıyla aynı doğrultuda 29.9.1978 günlü ikinci bir yazının yollanmasını sağlamakla yetinmiştir. Ayrıca, taşınmaz mal alımlarının durdurulması için Müsteşar Mustafa MUT'un önerdiği program erteleme yolunu denemediği gibi denetim mekanizmasını da zamanında çalıştırma yoluna gitmemiştir.

Böylece Malatya'daki taşınmaz malların alımının durdurulması yolundaki bu Genelgelere rağmen, Bakan hareketsiz kalmış ve özellikle Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun çabalarıyla bu taşınmaz mallar arsa bedeli 73.783.500 lira peşin ödenerek satın alınmıştır.

Gerek Malatya'daki gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların sahibi Mustafa Kemal DERİNKÖK ise, arsalarının satımında ikinci plânda kalmayı, işlerini Hilmi İŞGÜZAR ve Kurum yetkilileriyle öteden beri iyi ilişkiler içinde olan Kazım ERDEM vasıtasıyla yürütmeyi yeğlemiştir.

Kazım ERDEM'de Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün üçüncü şahıslara olan borçlarını güvence altına almak için kendi taşınmaz malları üzerine koydurduğu 55 milyon liralık ipotegin çözülmesini sağlamak amacıyla hareket etmiştir.

Sanık Kazım ERDEM'in bu işleri takipteki yararı banka hesaplarının incelenmesinden de anlaşılmaktadır. Gerçekten, satıcı Mustafa

Okur

E.1981/1

Kemal DERİNKÖK'e arsa bedelleri ödendikten sonraki evrede Kazım ERDEM'in bankalardaki hesaplarında bir hareketlenme görülmektedir. Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Anadolu Bankası Şişli Şubesindeki 11800 nolu hesabına satışın yapıldığı 3.8.1978 gününde 35.000.000 lira yatırılmış, bu hesaptan da mudi talimatına istinaden aynı gün Ankara Necatibey Şubesine Kazım ERDEM'e ödenmek üzere 10.050.000 liralık bir havale yapılmıştır. Anadolu Bankası Necatibey Şubesinin 28.8.1981 günlü yazısına göre Kazım ERDEM, 4.8.1981 tarihinde 2.550.000 lirası nakten ve 7.500.000 lirası da çeklerle olmak üzere 10.050.000 lirayı tahsil etmiştir. Öte yandan, Kazım ERDEM'in Genel Müdürü olduğu Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketinin Türkiye İş Bankası Beşiktaş Şubesindeki 1359 nolu hesabından 10.8.1978 tarihinde Avukat Ertuğrul MAT'a 2.500.000 lira ödenmiştir. Kazım ERDEM'in satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ten 10.050.000 lirayı tahsil ettikten sonra, Avukat Ertuğrul MAT'a böyle bir ödemede bulunması, Ertuğrul MAT'ın da Kazım ERDEM'le birlikte işleri takip etmesinin karşılıksız kalmadığını göstermektedir.

Aynı şekilde, Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun Malatya'daki taşınmaz malların alımı sırasında gösterdikleri tutum karşılıksız kalmamıştır. Kurumda daha sonra da kolaylıklar görmeyi amaçladığı anlaşılan Kazım ERDEM'in Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Mustafa ENGİNSU'yla ilişkilerini sürdürebilmek için, değişik tarihlerde kendilerini otellerde ağırladığı otel faturalarından anlaşılmıştır. Kazım ERDEM, Mustafa ENGİNSU'yu 13-14.8.1978 ve 27-30.10.1978 günlerinde, damadı Müfit YILMAZ'ı 26.11.1978 gününde Hilton Oteli'nde ağırlamıştır. Aynı şekilde, Bakanlığı sırasında, Hilmi İŞGÜZAR, 26.8.1978'den 18.4.1979 gününe kadar geçen süre içinde, değişik zamanlarda birçok kez Hilton Oteli'nde kalmış ve toplam 402.693,80 liralık otel gideri Kazım ERDEM-Şark Yağ ve Boya Sanayii Anonim Ortaklığı tarafından ödenmiştir. Bundan başka, Hilmi İŞGÜZAR, 12-20.7.1978 günleri arasında

Adı

E.1981/1

Yeniköy Carlton Otelinde kalmış, 61.068,75 liralık gider Kazım ERDEM'in ortağı olduğu Zirai İlâç Hammadde Anonim Şirketi tarafından Türkiye İş Bankası Beşiktaş Şubesi çeki ile ödenmiştir.

Eşlerinin aynı yöreden olmaları nedeniyle birbirlerini uzun süredir tanıdıklarını öne süren Hilmi İŞGÜZAR ile Kazım ERDEM, gitgide daha sıkı ilişkiler içine girmişlerdir. Sanıklar uzun süredir tanıştıklarını öne sürmekle beraber, Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakan olmasından önceki dönemde Kazım ERDEM tarafından herhangi bir biçimde ağırlandığı konusunda ne bir savunma, ne de bir kanıt ileri sürülmüştür. Sanık Hilmi İŞGÜZAR için Kazım ERDEM tarafından yapılan yüzbinlerce liralık harcama her türlü ağırlama boyutlarını aşmaktadır. Bu durumda Kazım ERDEM'in ağırlama görüntüsü altında yaptığı bu masraflarla asıl amacının, Hilmi İŞGÜZAR'ı etkisi altına alarak gerektiği zaman Bakanlık ve bağlı kuruluşlarda işlerini yaptırabilmek olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim otel parası yanında sanık Kazım ERDEM, Bakan Hilmi İŞGÜZAR yararına hiçbir şekilde ağırlama olarak nitelendirilemeyecek türden, terzi ve mobilya parası gibi ödemelerde de bulunmuştur. Gerçekten, Bakanlığı döneminde Hilmi İŞGÜZAR'ın Ahmet BOZKURT ve Fethi BAHAR isimli terzilere çeşitli tarihlerde birçok elbise diktirdiği, ücretlerinin ise Kazım ERDEM tarafından ödendiği tanık olarak dinlenen terzilerin ifadeleri ile ortaya çıkmıştır. Türkiye İş Bankası'ndan getirtilen çek fotokopileri de bu kanıyı doğrulamıştır. Nitekim Kazım ERDEM; 10.8.1978 günlü, 290183 nolu; 15.8.1978 günlü, 290187 nolu, 15.8.1978 günlü, 290188 nolu ve 17.10.1978 günlü, 456968 nolu çeklerle terzi Fethi BAHAR'a toplam 175.000 lira ödemiştir.

Öte yandan, Hasan İŞGÜZAR'ın Silivri'deki yazlık evi için Modi Mobilyadan sağladığı eşyaların bedelini de Kazım ERDEM'in ödediği Modi Mobilya sahibi Ömer KUYUMCU'nun ifadesinden, yine aynı banka şubesinden getirtilen toplam 150.000 lira içerikli 19.11.1978 günlü, 291544 nolu

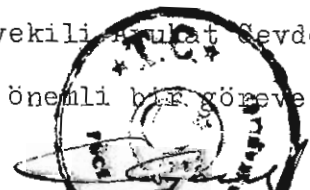
E.1981/1

ve 27.11.1978 günlü ve 291879 nolu çek örneklerinden anlaşılmıştır.

Kazım ERDEM ve Bakan Hilmi İŞGÜZAR arasındaki ilişkiler yalnızca karşılıklı birtakım çıkarlar sağlanması biçiminde kalmamış, Bakanlığa bağlı kuruluşlarla, iş yapan bir iş adamı ile Bakan arasında kurulması yadırganacak ölçüde, kişisel ilişkiler düzeyine ulaşmıştır. Bu konuda tanıklar Bakanlık Özel Kalem Müdürü Hasan ŞEKERER, Bakanlık Sekreteri Ayşe GÜLLER ve Özel Kalem görevlilerinden Engin YILDIZ ifadelerinde; Kazım ERDEM'in sık sık Bakanlığa geldiğini, Bakanın da İstanbul'a hareket etmeden önce kendisini karşılaması için Kazım ERDEM'i telefonla arattığını, havaalanında Bakanı karşılayan Kazım ERDEM'in sürekli olarak Bakanla beraber bulunduğunu, birlikte yemek yediklerini, eğlence yerlerine gittiklerini, hesapların Kazım ERDEM tarafından ödendiğini, hatta birkaç kez Hasan ŞEKERER'in Hilmi İŞGÜZAR'a otel parasını hatırlattığında Bakanın "Ödeniyor, sen karışma" dediğini belirtmişlerdir. Hasan ŞEKERER'in bu yoldaki tanıklığı, Hilmi İŞGÜZAR'ın otel ücretlerinin ödenmesi için maiyetine talimat verdiği, şayet hesabı başkaları ödemişse bundan bilgisi olmayacağı yolundaki savunmasının samimi olmadığını ortaya koymaktadır. Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la hem çıkar hem de dostluk ilişkisi içinde bulunan Kazım ERDEM, bu ilişkilerden yararlanarak Bakanlığa bağlı kuruluşlardaki işlerini yürütmüş, taşınmaz mal alımlarındaki söylentilerin Bakanca da bilinmesine rağmen uzun süre Bakanın buna göz yummasını ve denetim mekanizmasının işletmemesini sağlamıştır.

Malatya taşınmaz mal alımlarında eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın somut eylemlerinin görülmemesi Sosyal Güvenlik Bakanlığının özelliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nun yapısı gereğidir. Yolsuzluk söylentileri karşısında bu sanığın denetim görevini yerine getirmemesi, yolsuzluklara göz yumması bu olaylardaki başlıca eylemi niteliğindedir. Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, yolsuzluk olaylarına zamanında el koyması bir yana, Malatya'daki taşınmaz malların alımında, satıcı vekili Avukat Sevdet Yücel FENERCİOĞLU'nu Sosyal Sigortalar Kurumu'nda önemli bir görev

Yücel

E.1981/1

getirmesi, bu olaylardaki tutumunu göstermektedir :

Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın onayı ile 4.1.1979 gününde Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müşavirliğine atanmıştır (Müdahil Kurumlar dosyası-Ek:3-4). Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun Sosyal Güvenlik Bakanlığında iş isteme formu, 5.1.1979 günlüdür. Satıcı vekili olan bu kişinin, henüz iş istemi ve onayda dayanılan belgelerin hiçbirisi bulunmadığı halde, atama işleminin yapılması ve 4.1.1979 gününde işe başladığını gösteren belgenin düzenlenmesi, atama işleminin yukarıda anlatılan olayların etkisi sonucu gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Daha önce herhangi bir Devlet memuriyetinde bulunmayan Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun, Bakanlık Müşavirliğine getirildiği 4.1.1979 gününden dört gün gibi kısa bir süre sonra, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR imzalı ve Başbakanlığa yazılan 8.1.1979 günlü, 8-2-1-73 sayılı yazı ile, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür Yardımcılığına atanmasının önerilmesi dikkat çekicidir. Bu öneriye eklenen ve Bakan tarafından imzalanmış olan gerekçe formunun 10. bendinde yapılan açıklamada, Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait "Mizan A.O. ile Yeşilyurt Dokuma Makinaları A.O. Yönetim Kurulu Başkanlığı esnasındaki başarıları"ndan söz edilmektedir. Bu öneri üzerine adı geçen, 19.1.1979 günlü, üçlü kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünde açık bulunan 1. derece kadrolu Genel Müdür Yardımcılığına atanmıştır. Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun, Normal usul ve yollardan uzun yıllar hizmet verilmesi sonunda gelinebilecek bir makam olan Genel Müdür Yardımcılığına getirilmesiyle yetinilmemiş, Hilmi İŞGÜZAR'ın önerisi ile "Genel Müdürlüğe vekâleten tayini" için girişimde bulunulmuş, fakat sonuç alınamamıştır (Dosya:A₁-Dizi:116-117).

Malatya'daki taşınmaz malların alımında satıcı vekili olarak Ekspertiz Kurulunu yönlendirip taşınmaz malların yüksek fiyatla Kurum'a satışını sağlayan bir kişinin, bu alımlardan kısa bir süre sonra ve

Arslan

E.1981/1

birçok söylentinin çıktığı ve şikâyetlerin yapıldığı bir sırada Kurum Genel Müdürlüğüne kadar getirilmek istenmesi, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın tutumunu göstermesi bakımından dikkat çekici bulunmuştur.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde; Malatya ve Üsküdar'da Sosyal Sigortalar Kurumu'nca, Bomonti'de Bağ-Kur'ca gerçekleştirilen taşınmaz mal alımları ile ilgili yolsuzluklar nedeniyle:

"Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine uyan TCK'nun 240, 80 inci maddesine göre cezalandırılmasına, kastının derecesi ve eylemin vahameti nazara alınarak ceza tayininde bu maddedeki cezanın azami haddinin gözönünde bulundurulmasını";

Aynı alımlar nedeniyle:

"Sanık Kazım ERDEM'in hareketlerine uyan TCK 64/2, 240 ve 80 inci maddeleri gereğince" cezalandırılmasına, "Ceza tayin edilirken olayların vahameti nazara alınarak sözü edilen maddede öngörülen cezanın azami haddinin gözönünde bulundurulmasını";

Kurum Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun; Yönetim Kurulunun kararlarını aşarak Mustafa Kemal DEMİRKÖK'e arsa bedeli tediye ediyorun diye rek (73.783.500) lira peşin ödemede bulunduğu gibi değinilen işlemleri yürüterek görevini kötüye kullandığından onun eylemine uyan TCK'nun 240 inci maddesine göre cezalandırılmasına";

Yönetim Kurulu Üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ'nin; "Kurumun en yetkili organı olmalarına rağmen, ekspertizin yönetmeliğe uygun olarak yapılmadığına, Kurumun Malatya'da rant tesisine gereksinmesi olup olmadığını araştırmaksızın inşa halindeki taşınmazların alımı hakkındaki öneriyi olumlu karşıladıkları gibi, bilâhare yürütülen ve yönetim kurulu kararlarını da aşan işlemler üzerinde durmayarak görevlerini savsakladıklarından eylemlerine uyan TCK'nun 230 uncu maddesine göre cezalandırılmalarına";

Opus

E.1981/1

Karar verilmesini,

"Sevkte bu işle ilgili sanıklar hakkında TCK'nun 510 uncu maddesinin de uygulanması istenmiş ise de olayda hizmet sebebiyle emniyeti suistimal suçu oluşmadığından bu suçtan ötürü beraatlerine karar verilmesini, özellikle Mustafa ENGİNSU... hakkında ceza tayin edilirken olayın vahametinin nazara alınmasını";

İstemiştir.

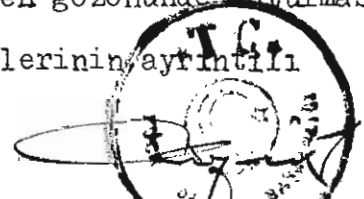
Sanık Hilmi İŞGÜZAR savunmasında, SSK Genel Müdürlüğünün malî ve idarî yönden özerk bir kuruluş olduğunu, taşınmaz malların alımında yetkinin Yönetim Kurulunda bulunduğunu, yapılan denetim ve ikazlara karşı Yönetim Kurulunun iki defa karar aldığını ve "Bakanlık karışamaz, bu yetki bizimdir" dediğini öne sürmektedir. Bu savunmanın geçerliliğinin değerlendirilebilmesi için Sosyal Sigortalar Kurumu-Sosyal Güvenlik Bakanlığı ilişkileri üzerinde durulması gerekir. Bu konuda, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 1. maddesinde şöyle denmektedir:

"İş hayatında türlü hallerde karşı ilgili Sigorta Kanunu hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına (Sosyal Güvenlik Bakanlığına) bağlı olmak üzere Sosyal Sigortalar Kurumu vücuda getirilmiştir.

Kurum, bu Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabidir. Malî ve idarî bakımdan muhtardır ve tüzel kişilikte bir Devlet Kurumudur."

Bu maddeye göre SSK, malî ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliğe sahip bir kamu kuruluşu ise de, Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı, dolayısıyla bu Bakanlığın idarî vesayeti altındadır. Bu sıfatla da sözü edilen kuruluşların kararlarını, eylem ve işlemlerini denetlemek yetkisine sahiptir. Ancak, idare hukuku ilkelerine göre idarî vesayet yasalarda açıkça öngörülen hallerde cereyan eder. Yasada açık kural bulunmayan konularda idarî vesayetten söz edilemez. Bu nedenle 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun bu yönden gözönünde tutulması, Sosyal Güvenlik Bakanının Kurum üzerindeki yetkilerinin ayrılması

[Handwritten signature]

E.1981/1

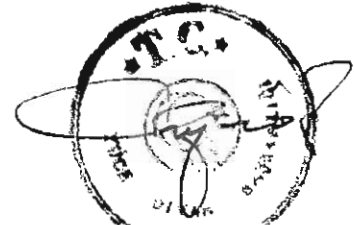
biçimde açıklanması ve böylece Bakanlık-Kurum ilişkilerinin aydınlığa kavuşturulması zorunludur.

4792 sayılı Yasanın 4. maddesine göre, SSK Genel Müdürü ile yardımcıları Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerisi üzerine müşterek karar ile atanır. 10. maddede de, Yönetim Kurulunun iki üyesinin Sosyal Güvenlik Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunun kararı ile atanması kuralı benimsenmiştir. 11. maddede ise, Yönetim Kurulunca alınan kimi kararların Sosyal Güvenlik Bakanlığının tasvibine bağlı olduğu öngörülmüştür. 12. maddeye göre, Kurum Genel Kuruluna Sosyal Güvenlik Bakanı veya görevlendireceği bir kimse Başkanlık eder. 13. maddede Genel Kurulun her yıl Haziran ayı sonuna kadar Sosyal Güvenlik Bakanının çağrısı üzerine toplanacağı, Bakan gerekli görürse Kurulu olağanüstü toplantılara da çağırabileceği belirtilmiştir. 15. maddede Kurumun işlerini ve hesaplarını Genel Kurul adına denetlemek üzere Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belli kişilerden gereği kadar denetçi atanacağı; 16. maddede, denetçilerin hazırladıkları raporların Sosyal Güvenlik Bakanlığına sunulacağı kuralı getirilmiştir.

4792 sayılı Yasada öngörülen bu kurallar; Sosyal Güvenlik Bakanlığının Kurum üzerinde geniş yetkilere sahip olduğunu, Genel Müdürlüğe, yardımcılıklarına ve Yönetim Kurulu üyeliklerine yapılacak atamalarla Kurum icraatı üzerinde etkin bir rol oynayabileceğini, Kurum işlerini denetleyebileceğini, yanlış kararlar alınmamasını sağlayabileceğini göstermektedir.

Bakanın Kurum üzerindeki yetkileri konusunda, 15.7.1960 günlü, 23 sayılı "Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilâtı ile İdare ve Murakabeleri Hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek Geçici Kanun" un Genel Müdürün veto hakkına ve vesayet organının müdahale yetkisine ilişkin 7. maddesi üzerinde de durulmalıdır. Maddede:

Çalış

E.1981/1

"Kurul Başkanı Kurul kararlarının icrasını tehir yetkisini haizdir. Bu gibi hallerde ihtilaf derhal nezaret ve murakabe merciiine intikal ettirilir. Nezaret ve murakabe mercii kurul kararını tasvip eylediği veya kararın ittihazı tarihinden itibaren 20 gün zarfında iptal veya talikini tebliğ etmediği takdirde karar yürürlüğe girer denilmektedir.

Bu kurala göre, SSK Genel Müdürünün veto ettiği Yönetim Kurulu kararlarının Sosyal Güvenlik Bakanlığına sunulması gerekmektedir. Bakanlık da, ya Genel Müdürün görüşüne katılarak kararı kaldıracak ya da karara iştirak ile uygulanmasını sağlayacaktır. Bu yetki ile Bakan, Genel Müdür aracılığı ile Kurum işlerinin yasalara uygun biçimde yürütülmesini sağlama olanağına sahiptir.

Görülüyor ki, SSK malî ve idarî bakımdan özerk bir kamu kuruluşu ise de, Sosyal Güvenlik Bakanlığının idarî vesayeti ve denetim ve gözetimi altında bulunmaktadır.

Sanık Bakan savunmasında; taşınmaz malların alımı sonuçlandırılmadan önce Bakanlığın 31.7.1978 günlü Genelgeyi gönderdiğini, Kurum Yönetim Kurulunun da taşınmaz malların alımında yetkinin Bakanlığa ait olmadığına karar verdiğini öne sürmekte ise de, Nizamettin ERGEZER ve Mustafa MUT'un çabalarıyla yayımlamak zorunda kaldığı Genelgenin sonucunu takip etmemesi, bu Genelgeyi uygulayanlar hakkında herhangi bir işlemde bulunmaması, Genelge gönderme dışında taşınmaz mal alımlarının durdurulması için hiçbir çaba göstermemesi, bu alımlardan rahatsız olduğunu belirtmesine rağmen denetim mekanizmasını işletmemesi karşısında sanığın savunmasının inandırıcı olmadığı, gücünü aralarındaki çıkar ve kişisel ilişkilerden alan Kazım ERDEM'in işi takibi sonucu gerçekleştirilen birtakım yolsuzluklara göz yumduğu, böylece görevini kötüye kullandığı kanısına varılmıştır.

Sanık Kazım ERDEM'in Bakan ve Kurum yetkilileriyle kurduğu ilişkilerden güç alarak Kurum'un ihtiyacı olmadığı halde Malatya'da inşa

Qulus

E.1981/1

halindeki iki işhanının gerçek bedelinden çok yüksek bir fiyatla ve mevzuata aykırı olarak Kurum'a satılmasını, Bakanla olan ve karşılıklı çıkar esasına dayalı ilişkileri sayesinde Bakanın bu yolsuzluklara göz yummasını sağladığı, böylece Hilmi İŞGÜZAR'ın işlediği görevi kötüye kullanma suçuna azmettirmek suretiyle katıldığı anlaşılmıştır.

Kurum Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı sanık Mustafa ENGİNSU'nun Kazım ERDEM'le olan çıkar ilişkileri nedeniyle yöntemine uygun olmayan bir satış önerisini işleme koyarak ekspertiz kurulu'nu görevlendirdiği; bu kurulun onay olmadan ikinci bir taşınmaz mal için de ekspertiz yapması ve arsa ve inşaat bedellerini ayrı ayrı göstermemesi nedenleriyle Yönetmeliğe uymayan ekspertiz raporlarını işleme koyduğu; 31.7.1978 günlü genelgeyi uygulamadığı; böylece, görevi kötüye kullanma suçunu işlediği sonucuna varılmıştır.

Sanığın taşınmaz mal alımlarında hizmet nedeniyle inanca kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesi uyarınca açılan davada beraatine karar verilmesi gerekir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu Üyeleri sanıklar Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin Malatya taşınmaz mal alımlarında olumlu oy kullanmaları nedeniyle görevlerini kötüye kullandıkları ya da savsakladıkları ileri sürülmüşse de, Genel Müdürlükçe sunulan öneride inşaat ve arsa m² fiyatlarının ayrı ayrı gösterilmemesinin arsa bedellerini yüksek göstermek amacına yönelik olduğunu bildikleri ya da işin görüşülmesi sırasında farkettileri yolunda kanıt elde edilemediği; görevlerini kötüye kullanmalarını ya da savsaklamalarını gerektirecek bir neden bulunmadığı; 20 bin ve 18 bin liralık bedelleri 13 ve 12 bin liraya indirdikleri; böylece, suç işleme kastıyla hareket etmedikleri anlaşılmıştır.

Sanıkların üstlerine atılan hizmet nedeniyle inanca kötüye

E.1981/1

kullanma suçunun öğeleri bulunmadığından bu suçtan da beraatlerine karar verilmelidir.

B) ÜSKÜDAR'DA TAŞINMAZ MAL ALIMI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIKLAR MUSTAFA ENGİNSU, HAMDİ NUHOĞLU VE MUSTAFA KEMAL DERİNKÖK'ÜN EYLEMLERİ

Malatya'daki taşınmaz mallarını yüksek fiyatla SSK Genel Müdürlüğüne şatan sanık Mustafa Mustafa Kemal DERİNKÖK, daha sonra Üsküdar'daki arsalarını da aynı Kurum'a satmayı başarmıştır. Aslında Üsküdar'daki arsaların satışı önerisi, Malatya'daki taşınmaz mallara ilişkin öneriden daha önce yapılmıştır. Gerçekten Mustafa Kemal DERİNKÖK, 4.4.1978 günlü mektupla, SSK İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne başvurarak, Üsküdar, Arakiyeci Hacımehmet Mahallesi, Nuh Kuyusu Caddesinde bulunan, tapunun 49 pafta, 458 ada, 12, 13, 15-25, 27-29 parsellerinde kayıtlı ve toplam yüzölçümü 24.779 m² olan arsalarını Kurum'a satmayı önermiştir. Bu mektupta, arsaların imar durumunun bulunduğu, yaşlılar için dinlenme tesisleri, rehabilitasyon merkezleri, meslek hastalıkları bölümleri, poliklinikler ve rant tesisleri inşa edilebileceği, imar durumunun kullanım amacına göre değiştirilebileceği, kullanım alternatifi belirlendikten sonra fiyatın anlaşma saptanabileceği açıklanmıştır (Dosya:A-Dizi:226-227).

Bu öneri üzerinde, SSK Genel Müdürlüğü, İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne gönderdiği 8.5.1978 günlü, 399612 sayılı yazı ile, bir kurul tarafından 1978 yılı yatırım programında yer alan Üsküdar Dispanserinin arsa gereksinimi dikkate alınarak arsalar üzerinde inceleme yapılmasını istemiştir (Dosya:A-Dizi:225).

Bu yazı uyarınca İstanbul Bölge Müdürü Naki TINAY başkanlığında

Opus

E.1981/1

İkinci Müdür A. Gani URAS, İnşaat Mühendisi Refik TOPLU ve Avukat Sıtkı ER'den oluşan bir kurul yerinde incelemeler yaparak 24.5.1978 günlü raporu düzenlemiştir. Raporda arsaların imar durumunun mevcut olmaması nedeniyle Emlâk Talimatnamesi hükümlerine göre fiyat takdiri yapılamadığı açıklanmıştır (Dosya:A-Dizi: 224). İstanbul Bölge Müdürlüğü de, 24.5.1978 günlü, 10307 sayılı yazı ekinde, bu rapor ile İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün ve Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosu Başkanlığının arsalarla ilişkin görüşlerini içeren yazılarını Genel Müdürlüğe sunmuştur (Dosya: A-Dizi: 223).

Bölge Müdürlüğü yazısında alınması düşünülen arsaların mezarlık genişletme alanında kaldığı belirtilmiştir. Bu yazının ekinde yollanan, İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün yazısında, arsaların Karacaahmet Mezarlığı genişletme alanında kaldığı; Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosunun yazısında ise, arsaların bulunduğu Acıbadem bölgesine ait 1/5000 ölçekli bölge plânının geliştirilmekte olduğu, bilâhare yasal işlemler yönünden İstanbul Belediyesine iletileceği bildirilmiştir (Dosya:A-Dizi: 221-222).

İmar konusunda ortaya çıkan bu engel nedeniyle satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, bu kez, Malatya'daki taşınmaz mallarını Kurum'a satmayı denemiştir. Nitekim, İstanbul Bölge Müdürlüğünce 24.5.1978 günlü yazı ile arsaların mezarlık genişletme alanında kaldığını gösteren belgelerin Genel Müdürlüğe gönderilmesinden hemen sonra, 26.5.1978 günlü öneri mektubu ile Mustafa Kemal DERİNKÖK, Malatya'daki taşınmaz malı Kurum'a satmayı önermiş ve kısa bir süre içinde de bunu başarmıştır.

Üsküdar'daki arsaların imar durumları bulunmadığının ve mezarlık genişletme alanı içinde kaldığının Belediyece bildirilmesi üzerine satın alma işlemlerinin durdurulması gerekirdi. Oysa Genel Müdürlük, böyle bir

Q. Kur

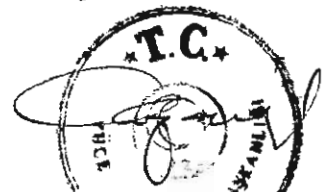

E.1981/1

tutum yerine 1978 yılı yatırım programında yer alan küçük çaplı bir dispenserin arsa gereksinimini bahane ederek, işlemleri sürdürmüştür. İstanbul Bölge Müdürlüğünce imar durumu bulunmayan arsaların maksada elverişli olmadığı bildirildiği ve ayrıca Belediyenin ve Nazım Plân Bürosunun yazıları da gönderildiği halde, Genel Müdürlük bu bilgi ve belgelerle yetinmemiştir. Belediyeden gelen yazıdaki kesin ifade karşısında, bu kez yalnızca Nazım Plân Bürosu Başkanlığından, 6.6.1978 günlü, 486999 sayılı yazı ile; söz konusu parsellerin Kurum'ca inşa edilebilecek dispenser ve hastane için imar plânında tefrik edilebilip edilemeyeceğini sormuştur (Dosya:A-Dizi: 220). Nazım Plân Bürosunun 7.6.1978 günlü, 582/3417 sayılı cevap yazısında, "Büromuzca adı geçen parsellerin bulunduğu Acıbadem bölgesi için hazırlanmakta olan 1/5000 ölçekli yerel nazım plân önerisinde adı geçen yerlerin ilgi yazınızda belirtilen gayelerle Kurumumuzca kullanılmak üzere ayrılması uygun görülmüştür", denilmektedir (Dosya:A-Dizi: 219). Burada dikkati çeken husus, Ankara'dan yazılan yazıya, İstanbul'dan bir gün sonra cevap verilmiş olmasıdır ki bu, yazışmanın takip edildiğini göstermektedir. Nitekim tanık Nizamettin ERGEZER ifadesinde, Üsküdar'daki arsaların satın alınması işini Kazım ERDEM ile Ertuğrul MAT'ın takip ettiklerini açıklamıştır.

Nazım Plân Bürosunun 7.6.1978 günlü yazısına dayanarak imar konusundaki engeli aşmayı amaçlayan SSK Genel Müdürlüğü; bu cevaptan hemen sonra, 10.6.1978 günlü Onay ile Genel Müdür Yardımcısı Celâl ŞARDAN başkanlığında Emlâk ve Bakım İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN, İstanbul Bölge Sağlık Müdür Vekili Dr. Naci BUÇUKOĞLU, İstanbul Emlâk Bölge Müdürlüğü elemanı Yüksek Mimar Kemal BİBİOĞLU ve İnşaat Dairesi Başkanlığında Yüksek Mimar Abdurrahim MAVİTUNA'dan oluşan bir kurulu, Nazım Plân Bürosu ile temasta bulunmak ve ekspertiz raporu düzenlemek

Qyhus

E.1981/1

üzere görevlendirmiştir (Dosya:A-Dizi: 218). Bu kurul, Nazım Plân Bürosu yetkilileri ile görüşmelerde bulunduktan ve Üsküdar'daki arsalar üzerinde araştırma ve incelemeler yaptıktan sonra 29.6.1978 günlü raporu düzenlemiştir. Raporda; düzenlenmekte olan Nazım İmar Plânında söz konusu parsellerde sağlık tesisi ve bununla ilgili hizmet binaları kompleksine müsaade edilecek şekilde gerekli tahsisin yapılacağı ve yerine göre sağlık tesisi kompleksinde bazı bloklara 8 kata kadar müsaade edileceğinin, Nazım Plân Bürosu yetkililerince ifade edildiği belirtilmiş ve muhtelif parsellerin tevhitli tapusunun verilmesi, Belediye İmar Plânında halen mevcut olan mezarlık genişletme alanından çıkartılması koşuluyla, arsa m²'sinin 3000 liradan satın alınması ve ayrıca kurulacak tesisler yönünden arsaların elverişli duruma getirilebilmesi için, satıcının mülkiyetinde olmayan komşu 4 nolu parselin de Kurum'ca satın alınmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir (Dosya:A-Dizi: 217).

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK de, bu arada Kurum'a gönderdiği 26.6.1978 günlü ek dilekçe ile arsaların m²'sini 9000 liradan satmayı önermiştir (Dosya:A-Dizi: 213-215).

Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün önerisi, Genel Müdürlüğün 6.7.1978 günlü, 594706 sayılı yazısı ile, Yönetim Kurulunun aynı tarihli toplantı gündemine getirilmiş ve yapılan görüşmeler sonunda, satış önerisi oybirliğiyle reddedilmiştir (Dosya:A-Dizi: 210).

SSK Genel Müdürlüğü, bu red kararına rağmen arsaların satın alınması yolundaki gayretlerini sürdürmüştür. Bu cümleden olmak üzere bir yandan, 7.7.1978 günlü Genel Müdürlük onayı ile Emlâk İşleri Dairesi Başkanı Nizamettin ERGEZER, Üsküdar'daki arsaların Belediye Nazım Plân Bürosu ve tapudaki durumlarının belirlenebilmesi amacıyla İstanbul'a gönderilmiş (Dosya:A-Dizi: 173); öte yandan, 7.7.1978 günlü, 603615 sa-

Qydr

E.1981/1

yılı yazı ile Nazım Plân Bürosu Başkanlığından arsalar üzerinde inşa edilecek binalar ile ilgili yapılanma koşul ve oranlarının bildirilmesi istenmiştir (Dosya:A-Dizi: 172). Red kararının hemen ertesi günü bu iki işlemin yapılmış olması, arsaların her ne pahasına olursa olsun, satın alınmasının istendiğini göstermektedir.

Nizamettin ERGEZER, İstanbul'daki incelemeleri ile ilgili olarak verdiği ifadede, Nazım Plân Bürosunda ve Belediyede yetkililerle görüştüğünü, arsaların bileştirilmesinin ve imar durumunun değiştirilmesinin mümkün olamayacağı izlenimini edindiğini ve bu durumu sanık Genel Müdüre ilettiğini açıklamıştır.

Bundan başka, Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosu Başkanlığınca gönderilen 20.7.1978 günlü, 783/3417 sayılı cevap yazısında: " yazınız çerçevesinde konu incelendiğinde kurumunuzca geliştirilecek 08 kat alanı kat sayısı ve H max. 24,50 metreyi geçmemek kaydıyla kurumunuzca daha önceki yazıda da belirtilen gayelerle yapılanma yapılmasında Büro- muzca bir sakınca görülmemektedir. Ayrıca Büromuzca geliştirilen İstanbul Metropolitan Alanına Nazım Plân Taslağında da bahis konusu yer Sağlık Kurulu Tesisleri Alanı olarak arazi kullanım kararlarına bağlanmış bulunmaktadır" denilmektedir (Dosya:A-Dizi: 159). Bu cevap üzerine Mustafa Kemal DERİNKÖK, 26.7.1978 günlü dilekçesi ile Kurum'a bir kez daha başvurarak, Nazım Plân Bürosu yazısının arsaların mezarlık genişletme alanı ile ilgisi olmadığını kanıtladığını, bu arsalar üzerinde 08 alan kat alanı sayısı ile 19.000 m² inşaat yapılabileceğini öne sürmüş ve arsaların konumuna göre m² için 9000, 6000 ve 3000 lira fiyat istemiştir (Dosya:A-Dizi: 157-158). Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün 24.7.1978 günü Kurum'a girişi yapılan Nazım Plân Bürosu yazısından hemen iki gün sonra arsalarını yeniden satma girişiminde bulunması, Kurum yetkilileriyle

Q.104

